

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Kyálttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, október 2.

Mai számunk főbb közleményei:

Az aradi gyásznap.
Berchtold gróf a Balkán-háborúról.
Mészárosok a törököket Bulgáriában.
Aradi tanárok a harmincöt éves szolgálat ellen.
Eltűnt aradi kereskedő.
Budapesttől Aradig a gyorsvonat harmadik osztályán.
Kik szerepelnek az aradi tereplovaglós-versenyen?
Az ügyvédjelölt — nem lehet iparos.
Milliószázados veszteséggel a halálba.
Egy fiatal aradi festő.
Kossuth-kalapos idegenek az aradi vesztőhelyen.
A háborús hírek és a tőzsde.

A politika fantáziái.

Budapest, október 1.

(Politikai munkatársunktól.) Lelket csigázó, egyre rosszabbá váló bajok között, amelyekben se okoskodással, se cselekedetekkel nem lehet segíteni, — az ember lassankint arra határozza magát, hogy nem gondol a komoly gondokra és a léha szórakozásoknak adja át magát. Ez egészen ráút a mesebeli király filozófiájára, aki tanácsosait időnként szétküldte az országba, hogy figyeljék meg a nép hangulatát. A míg a követek azt jelentették, hogy „a nép zugolódik, panaszkodik, elégedetlen a kormánnyal, a hatóságokkal“, — a király azt mondta: rendben, jól van. Hanem amikor azt jelentették, hogy a nép örül, lakodalmakban járja az utcát, mindenki dárídózik, — akkor a király fölugrott, hogy: „akkor már nagy bajok lehetnek.“ Nálunk nagy, igen komoly bajok vannak, — s ezért az emberek azok latolgatása helyett

A nagy pszichológus.

Irta: Szederkényi Anna.

— Azután? — kérdezte Victor Ernestinát, aki egymásután bontotta ki az apró csomagokat, közben azonban vetkeződött is.
— Nézd, Victor, milyen pompások ezek az apró, sarga körték, tudod, hogy ezeket odalenn Bretagneban szőlővel érő körtének hívják? Ah, odalenn Bretagneban...
— És azután? — kérdezte újból Victor és segített neki az alját kikapcsolni. — De hát ne mozogj, kérlek.
— Mit azután?
— Ezek a kapcsok a ti ruháitokon igazán nektek, nőknek valók. Mindig kinyílnak, amikor nem kellene, de görcsösen kapaszkodnak egymásba, amikor épséggel semmi szükség rá... És kit láttál még?
Ernestina a toalett-asztal felé ment, ahova a hajtűt rakta le, Victor utána a kapcsaival kinlódva.
— Láttam még azt a vén nagy szakállut, tudod, akivel a „Szabadság“ szerkesztősége előtt beszéltem. Azt a... hogy is hívják csak, Pszi... Pszimo...
— Kicsoda? Micsoda?
— Jaj, de ostoba vagy, drágám. Hisz tegnapelőtt este beszéltem vele, míg én a lámpa alatt vártam rád, azután összevesztünk, mert olyan sokáig vártál és én megesküdtem, hogy vége közöttünk mindennek.
— Te a nagy pszichológust gondolod? De hiszen annak minos is szakálla.

szívesebben veszik a politikai fantázia méseit.

A budapesti kávéházakban bőven terem az ilyen. Egyiket végighallgatta közülünk valaki. Hogy igaz-e belőle egy huszadrész: mellékes. De a szomorúságokon való elmélkedés helyett talán kedvesebb lesz az olvasónak, ha az ellesett szavakat reprodukáljuk.

— A kibontakozást — mondotta a szóvivő — Szapáry László gróf fogja megcsinálni, aki ugynevezett közbenső kormányt szervez...

— Ugyan, Szapáry gróf, a megvesztegetési...

— Igen, az. A multnak a zajos emléke tényleg akadálya lesz az ő vállalkozásainak, de másfelől több értékes tulajdona teszi őt alkalmassá. A legértékesebb, hogy a trónörökös gondolkodásmódját igen jól ismeri s állítólag rokonszenves Ferenc Ferdinánd előtt.

— És a kabinet?

— Szapáry László gróf kabinetje választójogi kabinet lenne és e miatt természetesen, vegyes összetételű. Az ellenzék erősen exponált elemei nem lennének benne; se Károlyi Mihály, se pedig Justh Gyula, kimaradna belőle Batthyány Tivadar gróf is, aki különben szinte lehetetlenné tette magát mindennemű tárcaviselésre.

— Mivel?

— Hát azzal, hogy ahány tisztviselő, vasutas és egyéb országos egyesület van, annak majd mind ő az elnöke. Ha most már miniszter lenne, vagy teljesítenie kellene az összes egyesületek követelését (a

mi természetesen lehetetlen) vagy pedig meghazudtolná önmagát.

— Arról beszéljen kedves, hogy kik lesznek benn ebben a klasszikus kabinetben?

— Csak egyet tudok, de az igen érdekes. Komoly miniszterjelölt Majláth József gróf, az erdélyi püspök öccse, aki az agrárius életben mint író, és mint politikus tevékenykedett. Az ő jelöltségének sikere mást is jelentene: hogy Mailáth Gusztáv, erdélyi püspök a jövőndő hercegprímása lenne.

— Az új kormánynak lenne pártja?

— Igen. A nemzeti munkapárt tényleg megszűnik, de a helyébe lépő új párt is jobbára hatvanhetes elemekből alakulna. Az új kormány és az új párt megcsinálná a választójogot, s az új választójog alapján választásokat írna ki. Az új választójogból megszületett új parlament döntene a jövőndő politikai iránya és rendszere fölött. Szapáry László gróf pedig átadná a maga helyét.

— És ha ez a vállalkozás nem sikerül, a mintinogy nem is sikerülhet?

— Akkor harcos kabinet lép előtérbe, Tisza István gróf vezetésével, a mely a választó-reformot octroi útján léptetné életbe. Állítólag a király egyenes kívánsága, hogy Tisza álljon a kabinet élére, de előbb kísérletet tesznek Szapáry László gróffal...

*
Ennyi volt a beszélgetés. Nem beavatott politikusok folytatták és a kávéháziasztalnál, amely körül ültek, semmisse volt,

— De azért olyan, mintha volna neki a gyomráig érő és tele lenne szalmával, mint a vén Kákónak, tudod ott Bretagneban és a nadrágja hátulja mintha elől volna, mint Krajnának. Tudod, annak mindig az öreg bíró adta oda a régi nadrágját és az öreg bíró olyan kövér volt, mint a molnárék maiaca karácsonytájt, Krajnának meg olyan sovány...

— Mint a ti kecskétek tavasz felé.

— De hisz nem is volt kecskénk.

— Annál inkább sovány volt... Hanem azért vehetnél magadra egy pongyolát.

— Minek?

A látszat kedvéért.

— És képzeld csak, megismert!

— Ki ismert meg?

— A bönadrágu, nagyszakállu...

— Beszélj róla kissé illedelmesebb hangon, mondtam már neked, hogy ő a nagy pszichológus, a legnagyobb.

— Gyárilag állítja elő?

— Megörültél? Mit állít elő gyárilag?

— Azt a... psycho... azt a nem tudom micsodát... És azt a nők használják?

— Nem, azt ti nem használjátok.

— És honnan ismer ő téged? Ezt te nem is mondtad...

— Ó, nem fontos. Már én rég elfelejtettem őt. Tudod, még abból a „leves-hus“ korból való ismeretség...

Ernestine, ő tudja miért, a házassága idejét „leves-hus“-kornak nevezte.

— Akkor jött el egyszer ő velem. Ő olyan lételetteljes hangon beszélt velem, mint az asz-

szonyok a madameval a kilencedik hónap harmincegyedikén.

— És beszélgettek?

— Hogyne! Ő azt kérdezte, hogy van „ő.“ Tudod már...

— Tudom, az urad. Mit mondtál?

— Köszönöm, nagyon jól. Hizott három kilót és hála istennek egészséges.

— Na és azután?

— Azután azt mondta, kérem, jelentse tisztelem.

— És te mit feleltél?

— Köszönöm szépen, de ezt nem tehetem. „Miért?“ — kérdezte ő és olyan ráncokat vetett a gyomrán a nadrág, mint a fújtató, mikor kinyomják belőle a szuszit. — „Mert egy kicsit elváltunk“ — feleltem neki.

— Erre mit mondott?

— Nem mondott semmit, csak megkapta a székét (mert tudod, közbe pementünk egy cukrászdába) mintha ki akart volna alóla szaladni és a szakállában reszkettek a szalmaszálak.

— Ernestine, legyen eszed, hisz nincs is szakálla.

— Mindegy, mégis reszkettek benne.

— Veled nem lehet beszélni, elment az eszed.

— Jól van, ezért még nem muszáj lenyelned azt az utolsó szardiniát, mert reszkettek a szakállában a szalmaszálak és ezt kérdezte... „De hát miért?“ „Az nagyon hosszú történet volna“ — feleltem én és lestittem a szemem, mert véletlenül mindig lestitöm a szemem, mikor erről van szó, mert

ami a kombinációk komolyságát erősítette volna. Az egész inkább a budapesti kávéház politikai képzeletének jellemzésére való, — de ki tudja, hogy a mai időkben, amikor a legkomolyabb valószínűségek és az okos föltevés sorra csődöt vallanak, — nem az ilyen fantázia csapongása találja-e el a valót? . . .

Az aradi gyászünnepe.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

1849. október 6-ának évfordulója alkalmából Arad szab. kir. város közönsége folyó évi október 6-án délelőtt 10 órakor gyászünnepelet rendez, melyre Arad város és Aradvármegye összes köz- és magánhivatalok tisztviselő karát, az iskolák tanárait, tanítóit és tanuló ifjúságát; valamennyi egyesületet, társulatot és Arad város közönségét tisztelettel meghívja a rendező bizottság nevében *Varjassy Lajos* polgármester, a rendező bizottság elnöke.

Tekintettel arra, hogy az idén október 6-ika vasárnapra esik, az ünneplő közönség fél tíz órakor a városháza előtti téren gyülekezik, ahonnan a Vértanúk szobra elé megyünk.

A szobor előtt befejezett ünnepély után kizarándokolunk a Veszthelyhez.

A gyászmise október hó 7-én délelőtt 10 órakor a Minorita Atyák templomában lesz.

Az ünnepély sorrendje a következő: Október 6-án délelőtt fél tíz órakor gyülekezés a városháza előtti téren, ahonnan az ünneplő közönség a vértanúk szobra elé megy.

A rendező bizottság kéri a testületeket, egyesületeket, hogy zászlóik alatt pontos időre a városháza előtti téren megjelenni sziveskedjenek.

A vértanúk szobránál: 1. „Arad alatt“ gyászdal, Szabolcska Mihály költeményét megzenésítette: Ivánka Zoltán, zenekísérettel *Tilger Árpád* karmester vezénylete mellett éneklük az aradi nemzeti színház női és férfi tagjai.

2. „Az aradi Tizenhárom“ óda, írta és előadja *Bodor Aladár* főgimn. tanár.

3. Ünnepi beszéd, elmondja: *Hagedüs István* dr. egyetemi rendes tanár.

4. „Csak magyarok legyünk“ dal, *Szántó Péter* tanár vezényletével, éneklük a Ferenc-téri köz-ségi polgári iskola 300 tanulója.

akkor olyan szomorúnak látszom. „És most hogy él, édes gyermekem“ — kérdezte a bönadrágu és a könyöke egy kicsit odaért a könyökömhöz. „Istenem, hogy élnek? Magányosan, szomorúan, mint aki már befejezte az életét. Nem is tudom, miért élek még. Este, ha hazamegyek a hideg szobába, olyan borzasztóan egyedül vagyok és odaállok az ötdik emelet ablakához és kihajolok azon és...“ és... akkor megkapott, mert én úgy tettem, mintha le akartam volna szédülni a szék-ről. Igen, vége az életnek, vége mindennek... vége mindennek — mondtam kis idő múlva tovább. — Mert mihez fogjak most? Soha, soha nem fogok tudni mást szeretni... Érzem, biztosan, mert ilyen a fajtam ott lent Bretagneban.

— Ezt mondtad neki?

— Ezt és még azt, hogy érzem, ezt az életet, nem bírom ki, mert én szeretetre, gyöngédségre vágyom, de úgy vágyom, mint a csecsemő az anyatejre. De nem merek szeretni, akarok, de nem merek így... férjem meg nincs.

— És miért hazudtak ezt neki?

— Mert elhitte. Tudod, míg beszéltem, a nadrágja úgy kifujtatódott, mint a rizskásás zsák. Rám nézett és azt mondta: „Édes gyermekem, ezt önzetlenül, érti, önzetlenül tanácsolom magának, ne éljen így tovább. Magának emberi kötelessége önmagával szemben életmódot változtatni. Nem olyan nehéz ez, higgye el, csak el kell kezdeni. Bizza rám magát és én kigyógyítom ebből a beteges gondolkodásból, mert ez betegség. Én ismerem az emberi lelket, különösen a nőket. Ugy ismerem a nőket, mint az öt ujjamat. Maga, édes gyermekem, betegesen erkölcsös.“

— Ernestine, ne hazudj nekem, ne hazudj, ezt ő nem mondta.

5. A magyar képviselőház és a főrendiház elnökei leteszik a törvényhozás két házának kosszoruit.

6. A m. kir. kormány képviselője megkoszoruzza a szobrot.

7. Az ország különböző helyeiről Aradra érkezett törvényhatóságok kegyeletének kifejezése.

8. Az országos politikai pártok képviselőinek beszéde.

9. A budapesti tudomány és Ferenc József műegyetem és a kolozsvári tudományegyetem küldötteinek beszéde.

10. „Szentelt hantok“ . . . dal, éneklük a polg. iskola ifjúsága.

Az ének elhangzása után a közönség — gyászdal mellett — a veszthelyhez zarándokol.

1. A veszthelynél: Gyász van szivén a magyaroknak... szerzette *Veress Gábor*, éneklük az általi tanítóképző ifjúsága.

2. A különböző küldöttségek képviselői beszédek elmondásával megkoszoruzzák az obeliszket.

3. „Valamikor Arad alatt“... dal; szerző: *Szabolcsky János* vezetése mellett éneklük: a máv. daloskőre.

4. A tanuló ifjúság kegyeletének kifejezése.

5. „Ima a hazáért“... szerző: *Bertai Ede*, éneklük az ált. tanítóképző intézet ifjúsága

Berchtold gróf a Balkán-háborúról.

(A tengerészeti költségvetés tárgyalása.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 1.

A balkáni háborús készülődések izgalmas hatása alatt ült össze tanácskozássra ma délelőtt a magyar delegáció tengerészeti albizottsága. *Dániel Ernő* báró alelnök megnyitó szavai után *Rosenberg Gyula* előadó nagyszabású beszéd kíséretében terjesztette elő a tengerészeti költségvetést. E szerint a rendes és rendkívüli szükséglet: 71.757.210 korona, a múlt évvel szemben 3 millió ötszáz ezer koronányi emelkedést mutat. A rendkívüli szükségletekre megszavazott háromszáz millió koronából 67 millió koronát vesznek az idén igénybe; ezzel együtt tehát az idén 141 millió koronát költünk a haditengerészetre.

Jövőben — mondotta az előadó — állandóan évi 140 millió költségvetéssel kell számolnunk.

— De ezt mondta és én majd megtúltam befelé, úgy nevettem. „De mikor nem tudok másforma lenni, — szoltam közbe, — csak ilyen. Mindig az anyám testvérét látom magam előtt, aki vén leányként halt meg, — Isten nyugosztalja — hetvenéves korában és olyan szelid volt, mint egy báránka. Hiába gondolom, hogy ez vagy az tetszenék, az utolsó percben magam előtt látom a nagynénit, lesimitott ősz hajával, lesütött szemével, olvasójával a kezében és nem merek... nem lehet.“ Ő erre karongott, úgy nézett rám, mint a doktor, mikor tifuszos voltam... Én közben rád gondoltam, hogy te már vársz és hogyan fogok a nyakadba ug-rani, — talán egy kicsit jobban magadhoz szorítanál, mi?

Ő pedig, mint a pap, olyan kenetteljesen szolt: „Gyermekem, magát meg kell menteni, maga el van hagyatva, ki van szolgáltatva az ostoba törvényeknek, amelyekben fanatikusan hisz, én meg fogom gyógyítani. Ezért és csakis ezért, mert érdekel a lelkiválságok megfigyelése, magát fiam, visszaterelem a helyes utra? „Nem lehet, — mondtam olyan gyászosan, mintha a boldogságomat temetném.“ „Hol lakik, édes gyermekem?“

— És te megmondtad?

— Meg a vén mosónőm címét, aki ott lakik a világ szélén és az orra a térdéig ér. Milyen szépen fognak egymásra nézni, hogy fognak reszketni a szakállában a szalmaszálak holnap délután öt órakor. De mondd és sokat elad ő abból a... de mi is az, amivel kereskedik?...

— Mondtam már neked, hogy ő a legnagyobb pszichológus...

A többi hatalmak lázas fegyverkezésével és a balkáni veszedelemmel okolják meg ezt a borzasztó- vér- és pénzadót. Bejelentette az előadó, hogy a most építés alatt levő dreadnoughtok elkészülése után 227.700 tonnás flottánk lesz, míg Olaszország flottája 245.000 tonna.

A Skoda-gyár kedvezményei.

Rosenberg ezután felvilágosítást kért a tengerészeti vezetőségtől a *Viribus Unitis*-ről és érdeklődött aziránt, milyen stádiumban van az új csatahajók építése. Majd rámutatott arra, hogy a tengerészeti vezetőség a megrendeléseknél milyen kedvezményben részesíti a *Stabilimento Tecnico*t és a *Skoda* gyárat.

— A legmegbízhatóbb és legérzékenyebb fokmérő — mondotta — a tőzsde. Ha azt kell látnunk, hogy nemcsak mulólagos tőzsdei manőver eredményeképpen, de mint állandó árfolyamjavulást, a megrendelések időpontjától kezdve az egyiknél 200%-ot, a másiknál pláne 500%-ot meghaladó árfolyam-emelkedésről van szó, akkor lehetetlen arra a meggyőződésre nem jutni, hogy a tengerészet megrendeléseinek olymértű hasznok realizáltaknak, melyek a megengedett polgári haszon mérvét rendkívülien túlhaladják: Az ily tapasztalatokkal szemben kötelessége a megrendelőnek az árak lényeges redukciójára törekedni és én kérdelem a tengerészet igen tisztelt vezetőségét, hogy a később kiadott megrendeléseknél tett-e e tekintetben megfelelő intézkedéseket s tudott-e és minő eredményeket elérni.

Rosenberg feltűnést keltő beszéde végén a költségvetést elfogadásra ajánlotta.

A külügyminiszter nyilatkozata.

Az előadó után *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok, *Miklós Ödön* és újból az előadó szólaltak fel, majd *Berchtold* gróf külügyminiszter beszélt.

— Szófiából és Belgrádból — mondotta — távirati jelentéseket kaptunk, hogy az általános mozgósítás el van rendelve. Athénből ily értesítés hivatalos uton eddig nem érkezett, habár az általános helyzet ott is igen komolynak mutatkozik. Rá kell azonban mutatnom arra, hogy a mozgósítás elrendelése és a fegyveres összeütközés között még egy nagy és felelősségteljes lépés fekszik és hogy a nagyhatalmak még most is arra törekednek, hogy az ebből a helyzetből következő veszélyek elháríttassanak és hogy a békes megoldás létesíttessék.

A külügyminiszter beszédét a delegátusok feszült figyelemmel hallgatták végig és helyesléssel fogadták.

Magyar érdekek a tengerészeti rendelkezésnél.

A magyar delegáció tengerészeti albizottsága ma délután ülést tartott, amelyen *Heltai Ferenc* szólalt föl először. Megszavazza a költségvetést és a hiteleket is. Azonban több észrevétele van. Kifogásolja, hogy a beszerzési árak 40—50 percenttel nagyobbak, mint Német és Angolországban. Hibáztatja, hogy a hadsereg mérnök tisztjei a *Stabilimento Technico*hoz gravitálnak és otthagyják a hadsereget. A beszédre *Montecuccoli* tengerészeti parancsnok válaszolt s kijelentette, hogy a hadsereg rendelkezésénél a magyar ipari érdekeket ép úgy védelmezik mint az osztrákok. A megrendeléseknél a kvótát figyelembe veszik. *Rosenberg Gyula* előadó javaslatára egy albizottságot küldtek ki, amely megvizsgálja az építkezésekhez szükséges beszerzések módjait és ezeknek irányt szab. Este 7 órakor a költségvetést általánosságban és részleteiben elfogadták.

A külügyi albizottság ülése.

A delegáció külügyi albizottsága holnap délután négy órakor tart ülést s ezen hitelesíteni fogják *Nagy Ferenc* előadói jelentését.

Hadra kelt a Balkán.

Bulgária, Szerbia, Görögország, Montenegró mozgósítottak. — A nagyhatalmak a békéért. — Berchtold külügyminiszter nyilatkozata. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest—Bécs, szeptember 30.

Szófiában is Belgrádban ma hivatalosan is közzé tették, hogy a két Balkán állam hadseregeit mozgósították azzal a céllal, hogy Törökországot háborúval támadják meg. Velük egyértelműen jár el Görögország és Montenegró. A keleti kérdés megoldása tehát a maga teljes félelmetességében jelentkezik. Egy szikra kell és a lángok magasra csapnak. Első sorban az osztrák-magyar monarchia lakossága várja szívszorogva a közel jövőben történendőt, mert az első ágyuszóra a mi hadseregünk száll fegyverbe, hogy a béke álarcát levethesse a külügyminiszter és kiadhassa a jelszót: cél — Saloniki.

A négy ország mobilizálását ugyan hivatalosan még nem nevezik háborúnak, de köztük csakugyan egy kis folyócska, egy csekélyke Rubikon fekszik, melyet nagyon könnyű átlépni, pláne ha olyan nagyon akarják, mint amennyire a diplomaták békevallomásaiból kiérezhető; Ferdinánd is békét hirdetett és már is kész a háborúra.

A mai nap szenzációs eseményeiről a következő tudósításokat kaptuk:

A mozgósítás első híre.

Szófiából jelentik: Tegnap este Konstantinápolyból és a határról nyugtalanító hírek érkeztek. Összehívták a minisztertanácsot, mely reggel kilenc órától délután hat óráig állandó permanenciában volt. Délelőtt tíz órakor a király elnöklésével haditanácsot tartottak. Amikor a tábornokok elhagyták a királyi palotát, hogy a közeli hadügyminiszteri palotába menjenek, az a hír terjedt el, hogy a kormány elhatározta a mobilizációt. A hír hallatára nagy nyugtalanság vett erőt a közönségen. A kíváncsiak nagy tömege áldogált a királyi palota előtt s izgatottan tárgyalták az eseményeket.

Elhatározták a mobilizációt.

Szófiából jelentik: A minisztertanács, amely tegnap éjjel egy óráig tanácskozott s a haditanács, amely Ferdinánd király elnöklése alatt délelőtt tíztől egyig volt együtt, elhatározta a mozgósítást. A kormány azonban még vár a mozgósítás hivatalos elrendelésével. Hír szerint előbb a szerb mozgósítás elrendelését akarják megvárni. A szerb mozgósítást beavatott forrás szerint ma délelőtt proklamálják.

A bolgár kormány titkolózik.

Szófiából jelentik: A kormány tegnap óta azon igyekszik, hogy Bulgáriát a külvilágtól elzárja. A Pester Lloyd tudósítójának az eseményekről szóló tegnap feladott összes táviratait ma visszaadták s nem továbbították. A minisztertanács — mondja egy újabb jelentés — vasárnap éjféli egy óráig maradt együtt s úgy határozott, hogy a mobilizációt elrendeli. A kormány egyelőre nem akarja publikálni ezt az intézkedését, hanem megvárják, míg Szerbia ugyanígy határoz. A terv szerint Belgrádban hétfőn délben rendelik el a mozgósítást.

Tudatják a hadrakelést.

Szófiából jelentik: A bolgár Távirati Iroda jelenti: Tekintettel az utóbbi két nap érkezett jelentésekre, amelyek tetemes török haderőnek Drinápolyba és a bolgár határra való koncentrálásáról szólnak, a bolgár kormány, hogy

minden eshetőségre készen álljon, elhatározta a hadsereg mozgósítását.

Belgrádból jelentik: A király ma délután ukázt irt alá, amelyben elrendelte a mozgósítást, egyúttal a szkupstinát október negyedikére hívja össze.

Szófiából jelentik: Ma este nyolc órakor jelent meg a hivatalos lap rendkívüli kiadása, amely a bolgár hadsereg általános mozgósítását rendelte el. A kormány ezt a lépést a török csapatoknak Adrianopolis és a bolgár határ körüli összevonásával és a határról érkezett nyugtalanító hírekkel indokolja. Hogy minden eshetőségre elkészüljön — mondja a hivatalos közlemény — a kormány kötelessége eddig elfoglalt álláspontját feladni, a hadsereget mozgósítani és néhány zászlóaljnak a határra való gyors elindítását elrendelni.

Szófiából jelentik: Az itteni lovasezredek ma délben a lakosság nagy ünneplése közt a dél bolgár határra, Jamboliba indultak, ahová lassanként az összes bolgár lovasezredeket összpontosítják.

Belgrádból táviratozzák: A hivatalos lap késő este rendkívüli kiadásban közli azt az ukázt, amely a mozgósítást rendeli el. Az összes belgrádi lapok szerkesztőit a városi praefekturára idézték és ott figyelmeztették őket, hogy nemzeti biztonság szempontjából a csapatok mozgásáról és egyéb katonai rendelkezésről híreket közölniök nem szabad.

Belgrádból jelentik: Szerbia ragaszkodik Szerbia és a novibazári szandzsák autonómiájához s ha ezt a követelést Törökország nem teljesíti, akkor a háború kikerülhetetlen.

Négy ország Törökország ellen.

Belgrádból jelentik: A négy Balkán állam: Szerbia, Bulgária, Görögország és Montenegró egybehangzó ultimátumot küld Törökországnak, amelyben követeli, hogy adják meg az európai török tartományoknak az autonóm alkotmányt. Ha a porta nem tesz eleget az ultimátumnak és az európai hatalmak nyomása sem tudja Törökországot rávenni erre, a háború elkerülhetetlen.

Szófiából jelentik: A mozgósítási parancsot ma (hétfőn) délben Szófiában, Belgrádban és Athénben kiadták. A montenegrói hadsereg már tegnap este óta harcban áll a török csapatokkal. Szófiában egyelőre csak a vidéki csapatok mobilizálását rendelték el. A mozgósítási parancs egyúttal moratoriumot is tartalmaz és a szobranjét újabb sessióra október 5-ére hívja össze. A mozgósítási parancsal egyidejűleg Bulgária egész területére kihirdették a hadiállapotot.

Görögország intézkedése.

Bécsből jelentik: A görög király Bécsen keresztől ma visszautazott Berlinből Athénbe. A berlini görög követség még nem kapott érteztést arról, hogy Athénben is elrendelték volna a mozgósítást, de a legutóbbi érkezett hírek nem voltak már megnyugtatók. A berlini bolgár követ is

megkapta a mozgósításról szóló parancsot és egyúttal azt a parancsot is, hogy a Németországban tartózkodó bolgár tisztek haladéktalanul utazzanak haza.

Galacból jelentik: A görög konzul felszólítást intézett a Dunán levő görög hajók parancsnokaihoz, hogy azonnal igyekezzenek kijutni a folyóból a Fekete tengerbe és siessenek áthaladni a Dardanellákon.

Budapestről jelentik: Mint a Pester Lloyd késő éjjel értesül Athénből a görög tengerészeti minisztérium rendeletet bocsátott ki, amellyel behívja a tengerészet utolsó tiz korosztályát. Ezenkívül az összes tartakos tisztek is behívó parancsot kaptak.

Hivatalos értesítés a nagyhatalmakhoz.

Szófiából jelentik: A kormány az összes csapatok mozgósítását elrendelte s erről táviratilag értesítette az összes európai kabineteket.

Bécsből jelentik: A délután folyamán a külügyminisztérium hivatalos értesítést kapott Szófiából, hogy Bulgária a mozgósítást elrendelte.

Nem kizárt a háború . . .

Bécsből jelentik: A külügyminisztériumban a következőképp nyilatkoztak:

— Mi a szituációt úgy látjuk, hogy a helyzet odalent közvetlenül nem kritikus, de igen nagy mértékben aggályos. Egy balkáni háború kitörését, dacára annak, hogy a nagyhatalmak mindent elkövetnek megakadályozására, nem találjuk kizártnak.

Berchtold gróf külügyminiszter a háború eshetőségéről.

Bécsből jelenti tudósítónk: Az osztrák delegáció tagjai is értesítést nyertek a mozgósításról és a hadügyi albizottság tagjai közt nagy nyugtalanságot keltett a hír. Az albizottság tagjai közt az az óhaj nyilvánult, hogy Berchtold gróf külügyminisztertől autentikus értesítést akarnak nyerni a mozgósításról. A delegátusok kívánságára Stürgkh gróf miniszterelnök azonnal kocsiba ült és Berchtold gróf külügyminiszterhez hajtatott. Egy fél óra múlva a miniszterelnök és a külügyminiszter már megjelentek a delegátusok előtt, akiket ünneplés csendben fogadták. Latour gróf delegátus emelkedett szólásra és felkérte a külügyminisztert, hogy tájékoztassa a delegátusokat. Halotti csendben mondotta ezután Berchtold gróf a következőket:

— Eddig csak Szófiából kaptam hírt, amely szerint (a sürgönyt délután négy óra harminc perckor adták fel) általános mozgósítási parancs adott ki és még a mai nap folyamán hivatalosan is közzététetett. Belgrádból és Athénből eddig hivatalosan analog hír nem érkezett, habár az általános helyzet ott is nem kevésbé komoly. Arra bátorodom a delegáció tagjainak figyelmét felhívni, hogy a mozgósítás elrendelése és az ellenségeskedés felvétele között még egy súlyos és felelősségteljes elhatározás van és hogy úgy mint eddig, a nagyhatalmak fáradozása a jövőben is arra irányul, hogy az ily helyzetekből bekövetkező veszélyeket megakadályozza és továbbra is a béke fenntartása mellett működjenek.

A külügyminiszter ünneplésesen felemelt hangon mondotta el rövid beszédének azt a részét,

amelyben a hadüzenet és a mozgósítás közti nagy különbségre utalt, ugyszintén azt a részt is, amelyben a nagyhatalmak békeakciójáról szólt. A delegátusokat — akikre különben már a külügyminiszter megjelenése is megnyugtatólag hatott — ez a válasz teljesen kielégítette.

Diplomaták felfogása.

Szófiából táviratozzák: Diplomáciai és finánc körökben még mindig nem hisznek a háboru lehetőségében.

Szófiából jelentik: A kormány intézkedése a Szófiában időző diplomaták közt nagy izgatottságot keltett. Egyik diplomata a következőképp nyilatkozott:

— *Mi az egész ügyet igen könnyen fogtuk fel és csak ma látjuk, hogy a helyzet igen komoly.*

Készülődik a Monarchia is?

Fiuméből jelentik: Az *Oesterreich-Ungarn* című bécsi lap mai számában azt írja, hogy amint a török-bolgár határon megkezdődik a fegyveres ellenségeskedés, a monarchia seregeinek azonnal be kell vonulni a novibazári szandzsákba. Mivel az említett lapnak jó összeköttetései vannak a külügyminisztériumban, ezt a híret élénk érdeklődéssel fogadják.

A hírt különben megerősíteni látszik az, hogy a fiumei tengerészeti hatóság vezetője, *Futter Ferenc* miniszteri tanácsos *Dunay László* miniszteri tanácsossal együtt a tengerészeti hatóság „Előre” gőzösén titkos küldetéssel *Dalmáciába* utazott. Valószínűnek látszik, hogy az „Előre” utja a várható háborus eseményekkel van kapcsolatban.

Ezt a hírt természetesen csak fenntartással közöljük.

Aradi katonatiszt kardafférje.

— Összevagdalt álhirlapíró. —

— *Az Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Nagyszében, szeptember 30.

Nagyszében város polgári és katonai köreiből élénk beszéd tárgya az a véres kardaffér, amely a város egyik legfőbb utcáján ma a kora reggeli órákban megtörtént.

A kinos eset részletei a következők:

Csütörtökön reggel 5 órakor kissé boros állapotban egy fiatalember jött ki a „National” kávéházból a Nagydisznód-utca, ahol két gyalogos tiszttel találkozott, akik már azelőtt ott sétáltak. A fiatal ember megállott a tisztek előtt és jól szembe nézett velük, mire a tisztek egyike így szólott hozzá:

— Talán kíván tőlünk valamit?

— Igen, válaszolta a fiatal ember. — Tudni akarom, hogy kik maguk?

A tisztek erre átnyújtották névjegyeiket s egyik közülük a fiatal ember nevét kérdezte.

Ez keresgélte a zsebeiben s miután nem találta a névjegyet, így szólt:

— „*Demian Romulus dr.* vagyok, budapesti hirlapíró és ön egy” a továbbiakban olyan sértő kifejezést mondott, amelyet nem lehet leírni.

A tisztek egyike erre kardot rántott és a hirlapíró fejbe vágta. A jelenlevő rendőrz eléggé sulyosan sebesült fiatal embert átkarolta, hogy a további vérengzést megakadályozza és a vagdalkozó hadnagyot figyelmeztette az indokolatlan kardhasználatra. A hadnagy a rendőrnök megmondta a nevét és kijelentette, hogy tettéért vállalja a felelősséget.

Eközben a fiatalember a rendőr háta mögött jobb kezét a hadnagy után nyújtotta, mire ez a már megsebesültet, akit a rendőr az oltalma alá vett, még egyszer megvágta a kardjával. Ez a

második vágás a fiatal ember jobb kezének fején az ereket átvágta. A vértől elborított hirlapíró kocsin beszállították a kórházba, ahol rögtön az első segélyben részesítették. A véres kardaffért megelőzőleg már a kávéházban történt valamelyes összeszólalkozás a fiatalember és a tisztek között.

A kinos ügyben a vizsgálatot nyomban megindították.

Egy későbbi távirat jelenti: A véres katonai kardafférban lefolytatott vizsgálat folyamán megállapították az illetékes hatóságok, hogy a szereplő tisztek egyike a 33. gyalogezredhez és a másik a 12. utászszázalóhoz tartozik. Megállapítást nyert továbbá az is, hogy a megvagdalt és magát dr. *Demian Romulusnak* nevező fiatal ember valódi neve *Damjan* és hogy nem budapesti újságíró, hanem *kissiklői születésű droguista*, aki a dr. címet is jogtalanul használta és egyetlen újságíró ténykedése abban állott, hogy a nyár folyamán a „Keleti Értésítő” című fővárosi könyvatosnak hamis tudósítást küldött Nagyszébenből egy meg nem történt kolera megbetegedésről.

HIREK.

Kétszázharminckét üveg pezsgő. (Magyar urinők mulatozása Bécsben.)

— *Bécsi tudósítónktól.* —

Bécs, szeptember 30

Az ellenzék bécsi kirándulása, a delegációk megnyitása, a várt, de elmaradt szenzációk a magyar képviselők egész seregét csalták fel az osztrák fővárosba. Hétfőn, kedden a *Kärtner strassén*, a *Grabenen* s a *Ringen* egyebet se hallott az ember magyar szónál s minden második ember, akivel találkozott, magyar honatya volt. Az ellenzék tagjai közül is voltak a császárvárosban többen, akik nem vettek aktív részt a delegáció ostromában s akinek a neve így nem is került a lapokba. Így ott volt a többi közt *Hock János*, *Mádi Kovács János* és *Fernbach Károly* is. Renkívül nagy számmal, harcra készen vonult azonban fel a munkapárti fiatalok, *Szász Pállal*, *Szinyey Merse Félixel*, *Pál Alfréddal* az élén.

Csak természetes, hogy Bécsben, ahol az ember bőven talál alkalmat a mulatásra, különösen, ha maga sem irtózik tőle tulságosan, hogy egy éjszakát pezsgő és cigány mellett töltsön el, nem foglalkozott a szép számmal egybegyűlt magyar társaság kizárólag politikával. A bécsi mulatóhelyek tulajdonosai az ezuttal szerzett tapasztalatok nyomán bizonyára nem nagyon bánnák, ha a magyar politikában dúló viharok a jövőben minél gyakrabban kényszerítenék a magyar honatyaikat arra, hogy Bécsbe utazzanak. A legutóbb ott töltött két éjszaka eredménye, hiteles megállapítások szerint a következő:

Parisien Mulató: 62 üveg pezsgő, 86 üveg bor, 740 korona a cigányoknak.

Tabarin: 58 üveg pezsgő, 14 üveg bor, 270 korona a cigányoknak.

Palais des dances: 104 üveg pezsgő, 76 üveg bor, 27 giardinetto, 1050 korona a cigányoknak.

Süsses Müdel: 13 üveg pezsgő, 26 üveg bor, 112 korona a cigányoknak.

Ezenkívül sok pezsgő fogyott még a *Café de l'Europe* ban, ahová hajnantájban tértek be egy utolsó kortyra, a *Café Lyrá* ban, ahol a *Kärtnerstrasse* hölgyei tartanak pihenőt s a *Café Louvre* ban, ahol a császárváros artistanói szoktak találkozni üzletzárás után. Ezeknek a forgalmáról azonban nem sikerült megszerezniünk a pontos adatokat.

A felsorolt holt számokhoz azonban magyarázat is szükséges. Vasárnap éjszaka csak ellenzéki képviselők tartózkodtak Bécs falai között, ezeknek pedig *Károlyi Mihály* gróf kiadta a szigorú utasítást, hogy ne mutassák magukat ezen az első éjszakán mulatóhelyen, nehogy a kormánypárti lapok azt állíthassák, hogy a magyar képviselők vitéz csapata inkább mulatni ment fel Bécsbe, mint országos érdekből.

Hétfőről keddre virradó éjszaka két tábor mulatott Bécsben. A munkapártiak odafenn a *Tabarin* ban, az ellenzékiek, akik *Szemrecsányi György* születésnapját ünnepelték, a *Parisienben* töltötték az éjszakát. Kedden este a munkapártiak egyedül maradtak s úgy látszik az ellenzék elutazását ünnepelheték, mert hatvanan vonultak be a *Palais des dances* pincszertü termébe, ahol a fernállása óta nem volt olyan mulatás, mint ezen az éjszakán.

A vidám szórakozásban néhány Bécsbe rándult szép magyar uriaszony is résztvett. A munkapárti fiatalok a miniszterelnök titkárának bájos, babaarcu, szőke feleségét rajongta körül, míg az ellenzékiek az egyik képviselő villogó szemű menyecske-feleségének tették a szépet.

Szóval nem teltek szomorúan a bécsi napok, bár — s ez a magyar gyomroknak legyen dicséretére mondva — a *Rettungstation* mindezek után sem tud róla, hogy magyar honatya kezelés alá kellett volna vennie.

— **A nyiregyházi Kossuth-szobor.** *Nyiregyháza* ról jelentik, hogy ott tegnap leplezték le *Kossuth Lajos* ércszobrát. Az ünnepen 54 küldöttség jelent meg. Jelen volt számos országgyűlési képviselő, köztük a munkapárt tagjai közül is. A főrendiház koszorúját *Vay Tibor* gróf főispán, a képviselőházét *Mikes Dzsózsef* tette le beszéd kíséretében. Az ünnepi beszédet a város képviselője, *Meskö László dr.*, volt államtitkár mondta. A szobor, *Bellen Gyula* műve, igen sikerült. Az ünnep folyamán beszédet mondott *Kossuth Ferenc*, majd *Pap Zoltán* országos képviselő szavalt el erre az alkalomra írt költeményét. *Majerszky Béla* királyi tanácsos, polgármester a város nevében átvette a szobrot. Ezután a koszorúk elhelyezése következett. A 64 koszoru között volt a helybeli munkapárté, a szabadkőműves páholyé és szociáldemokratáké is. Délben bankett volt, a melyen több pohárköszöntő hangzott el. A délutáni vonattal a budapesti vendégek elutaztak.

— **Uj országzászlósok.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király, a miniszterelnök előterjesztésére, *Csáky Albin* gróft, a főrendiház elnökét, a tárnokmesteri- és *Esterházy Miklós* herceget a főpohárnokmesteri méltóságra nevezte ki. Az első méltóság *Zichy Nándor* gróf, a másik *Wenckheim Frigyes* gróf elhunytá óta volt betöltetlen. A mostani két kinevezéssel az országzászlósok díszes névsora megint teljessé vált, nem számítva természetesen a legfőbb zászlósuri méltóságot, a nádorispáni állást, melyet az 1848-iki felelős kormány kinevezése óta sohasem töltöttek be. Az országzászlósi méltóságok, a horvát bánt kivéve, a mohácsi vész óta, amikor a Habsburgok foglalták el Magyarország trónját is, elvesztették régi jelentőségüket, amelylyel nemzeti királyaink alatt bírtak. Szerepléseik azóta a koronázásra, nagyobb udvari ünnepekre és udvari ceremóniákra szorítkozik, de a főrendiházi tagsági jogosultságukon a főrendiház reformjáról szóló törvény sem változtatott.

— **Tragikus medvevadászat.** *Lugos* ról jelentik: *Krassó-Szörénymegye* hegyvidékein, főként *Bisztranyires* és *Vár* községek határaitban az utóbbi időben rendkívül elszaporodtak a medvék, a vadállatok garázdálkodása miatt hajtóvadászokat tartottak, amelyen *Medve Zoltán* főispán is résztvett. A nagy medvevadászat szerencsétlenül végződött. Egy megsebesített medve végvonaglásában a gyanútlanul feléje közeledő egyik hajtót megsebesítette. Egy másik, megsebesített medve földözésénél halálos szerencsétlenség történt. Egyik vadász, *Asbóth Jenő* egy hozótban megakadt, a fegyvere esés közben véletlenül elsült és a csoportban haladó *Lázár Ákim* hajtót megölte. A vizsgálat megindult.

A háboru az osztrák delegációban.

Bécsből jelentik: Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága egész nap tanácskozott, amely az éjszakába is belenyúlt. Szóba hozták a balkáni kérdést, amelynek folyamán Auffenberg hadügyminiszter hosszabb beszédet mondott. A tanácskozást bizalmasnak minősítették és nem adtak róla tudósítást a lapoknak. A hadügyminiszter állítólag megnyugtatónak jelentette ki a helyzetet a monarchia szempontjából.

Kik szerepelnek az aradi tereplovagló versenyen?

— A nevezések eredménye. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Október 19, 20 és 21. napján rendező lóversenyeit az Aradi Verseny-Egylet azzal a körültekintéssel, gondnal és sportérzékkel, amely évről-évre megnyilatkozik az aradi versenyeken. A meeting két első napján, szombaton és vasárnap a versenypályán bonyolítják le a sík- és gátversenyszámokból álló programot, a harmadik napon — hétfőn — pedig a tereplovagló versenyt tartják meg.

Az ötven kilométeres tereplovaglás már három esztendő óta a legszebb és legértékesebb versenyszáma az aradi lóversenyeknek. Érdeklődik iránta a monarchia minden tisztje és a nagy lovasgarnizonokban már kora tavasszal készülődnek az Aradi Versenyegylet tereplovaglására a huszár, ulánus, dragonyosok. Az érdeklődést indokolja is a verseny értékes díjazása, amely a győztesnek, második és harmadik beérkező 3000, 2000, illetve 1000 koronás díjat biztosít, további kilenc beérkezőnek pedig 500-200 koronás díjat juttat. Ezenkívül a versenyfeltételei is olyanok, hogy különösen a katonai lovaknak kínálnak teret kitarításuk és munkabírásuk bemutatására.

A tereplovagló verseny nevezéseit szeptember 30-án este zárták le és eddig az időpontig Persa Péter versenytitkárnál harminckét nevezést adtak le. Ez az eredmény gyengébb, mint a tavalyi, a mikor is 53 nevezés történt, de valójában úgy áll a dolog, hogy a verseny most kevesebb nevezővel még értékesebb és nívósabb lesz, mint eddig. A nevezéseknél ugyanis az eddigi résztvevők közül azok maradtak távol, akik az előző két évben hibás lovaglási taktikájukkal tönkrelovagolták lovukat és elvesztették kedvüket a további versenyzéstől.

A harminckét nevezés a következő: *Rapaics* Dezső 6. honvédhuszárhadnagy (Vác), *Komáromy* László 5. honvédhuszárhadnagy (Kassa), *Éder* Elemér 2. huszárhadnagy (Feketehalom), *Kubin* János 6. ulánoszázados (Przemysl), *Stojánovics* Viktor 13. huszárszázados (Tolna), *Purgly* László (Arad), akinek lovát *Kulifay* Andor 3. honvédhuszárhadnagy lovagolja, *Purgly* Lászlóné (Arad), továbbá *Kintzig* János (Tövisgyháza), *Károlyi* Gyula gróf (Mácsa), akik egy-egy lovukat *Thomka* Zoltán 3. honvédhuszárszázados lovaglásával nevezték. *Fröhlich* Albin 15. dragonyoshadnagy és *Baselli* Gyula báró 15. dragonyos százados (Lemberg). Az utóbbi lovát *Bünker* Rudolf 15. dragonyoshadnagy üli. *Rummer* Adolf 11. ulánushadnagy (Wien), *Heinzel* Willy 5. ulánusfőhadnagy (Wien), báró *Baich* Péter 7. huszárhadnagy (Nagyvárad), *Spilka* Géza 13. huszárszázados (Tolna), *Mihályi* Endre 4. honvédhuszárhadnagy (Szabadka) lovasa *Szakonyi* Lajos 8. huszárhadnagy. *Mezőhegyesi* kincstári ménes (három nevezés), lovasok: *Császár* Dezső hadnagy, *Szilvási* János és *Gundelfinger* György főhadnagyok, *Egri* Zoltán 15. huszárszázados (Miskolc), *Guemann* Frigyes 1. tábori tarackezredbeli százados (Krakó), *Capdebó* Cornél 4. honvéd

huszárhadnagy (Szabadka), *Urbán* Péter földbirtokos (Kunágota) lovát *Purgly* Emil lovagolja *Thomka* Elemér 8. dragonyoshadnagy (Jaroslau), *Zydló* László 5. huszárhadnagy (Wien), *Baross* Imre 1. honvéd huszárhadnagy (Budapest), lován *Perczel* Miklós 1. honvédhuszárhadnagy. *Filotás* Ferenc 9. honvédhuszár százados (Marosvásárhely) *Pokorny* Ágost 16. huszárszázados (Radkersburg), *Geist* Gyula (Csákó) lován *Fanta* Géza 7. huszárszázados, *Halmay* Barna és *Geldern* Oszkár 12. honvédhuszárhadnagyok (Arad), *Bregant* Kamilló 5. dragonyos főhadnagy (Görz.)

Az ideai tereplovagló verseny szenzációja *Thomka* Zoltán aradi honvédhuszárkapitány szereplése lesz. *Thomka* százados, aki már 1910-ben megnyerte az első aradi tereplovaglóversenyt, de tavaly nem vett részt, most nemcsak újból megjelenik a tereplovaglás startjánál, hanem három lovat is lovagol, tehát háromszor fogja végig lovagolni az ötven kilométeres terepet. *Purgly* Lászlóné, *Kintzig* János és *Károlyi* Gyula gróf lován. Miután a verseny résztvevőit reggel 8 és délután 2 közt indítják, *Thomka* századosnak ezen időn belül kell százötven kilométert belovagolnia három különböző lovon. Olyan páratlan lovasbravur ez, amely elé máris érdeklődéssel és várakozással tekintenek a kiváló lovas ismerősei és minden sportember.

Thomka szenzációsának ígérkező lovaglásán kívül is érdekes lesz az ötven kilométeres verseny, amelyben részt vesznek a verseny tavalyi és két év előtti győztese is: a mezőhegyesi ménes *Adieu* 3. nevű telivére *Császár* Dezső hadnaggyal a nyergében, a tavalyi rekorderedmény előzője, a mezőhegyesi ménes *Adieu* 4. nevű lova, amelyet két év előtt zászlóelkerülés miatt ütöttek el az elsősegtől, *Bünker* lemergi dragonyos hadnagy báró *Baselli* lovával, a tavalyi első díjnyertese, *Filotás* Ferenc honvédhuszárszázados, aki a múlt évben is sikerrel lovagolt. A tisztis uniformisok közé különben ezidén polgári lovasruha kerül: *Urbán* Péter lovát *Purgly* Emil aradmegyei fiatal földbirtokos szándékozik lovagolni.

A tereplovaglás a múlt évi feltételekkel, a fele utban öt perces pihenővel történik. A terepet még nem állapították meg, mert a versenyegylet elnöke *Károlyi* Gyula gróf még nem tért haza külföldről és különben is csak az utolsó napokban teszik közzé a tereplovaglás utvonalt. Valószínű, hogy a terep ezidén a Maroson tundra: Temes megyébe vezet, mert az aradi területet Fekertig, Ujpanátig már az eddig rendezett versenyekkel kimerítették. — A versenyt a Maroson átvezető — valószínűleg az Ujaradi hidat érintő lovaglás még izgatóbbá fogja tenni.

Désy Zoltán vádjai. *Budapestről* jelentik: *Désy* Zoltán vádjai ma negyedik, vagy ötödik változatban látnak napvilágot. Mig első ízben azt állította, hogy a miniszterelnök négy milliónyi állami pénzt ellopott és hogy az összeg visszafizetését fogja követelni, — addig ma megjelent nyilatkozatában *Désy*nek egy állítólagos bizalmas barátja a vádakat abban foglalja össze, hogy a miniszterelnök a pártkassza részére utalványozta a négy milliót, de ugyanez a pártkassza három hét múlva az összeget az állampénztárnak visszafizette. Eltekintve attól, hogy felmerül az a kérdés: miképpen követelheti *Désy* egy előző nyilatkozatában olyan összegnek visszafizetését, melyről utóbb ize a saját környezete is azt állítja, hogy az három hét múlva visszafizettetett; — a legilletékesebb helyről ezt a legújabb verziót határozottan megcáfolják és felhivatalos kommunikében kijelentik, hogy ebből a legújabb verzióból egyetlenegy betű sem igaz.

Aradi tanárok a harmincöt éves szolgálat ellen.**(A szövetség közgyűlése. — Uj tisztikar.)**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Az aradi tanárszövetség ma délután közgyűlést tartott. A szövetség, mely két esztendővel ezelőt létesült, most másodszor foglalt állást a tanárság anyagi érdekeinek védelmére. Még a státuszrendezés sérelmeire emlékeznek élénken a középiskolák tanári karai és most már a nyugdíjtörvény revízió súlyos igazságtalanságai miatt kell ismét zárt sorokba tömörülniök, hogy eddig megszerzett jogaikat megvédjék és a tervbe vett egyenlőtlen, a tanárság véleménye szerint igazságtalan elbánásmód ellen tiltakozzanak. A mai közgyűlésen az elkeseredés hangján szólaltak meg a panaszkodók, de az ifjuság nevelőéhez méltó modorban és keretek közt. Fellépésüknek bizonyára meg lesz az eredménye, mert mindenki, aki a magyar középiskola és a magyar kultúra egészséges fejlődését óhajtja, azt is kívánja, hogy annak munkásai megelégedett, az őket megillető jogoknak zavartalanul élvező emberei legyenek.

Az aradi tanárszövetség az első a vidéken, mely azzal a sérelemmel foglalkozott, melyet az elmúlt napokban a parlament elé benyújtott nyugdíjtörvény revízió tervezet tartalmaz. *Krenner* Miklós dr., a szövetség elnöke behatóan ismertette a tervezetet, melyről elismerte, hogy igen nagyszabású szociális alkotás, amennyiben az állami tisztviselők szolgálati idejét az esetben, ha főiskolát végeztek 35 évre szállítja le, lakbért a nyugdíjba számítja, az özvegyek és árvák ellátását javítja. De a tanárok mégis joggal és teljes erejükkel — úgy mondotta — tiltakoznak ellene, mert míg eddig harminc éves szolgálat után mehetett a tanár nyugdíjba, a tervezet szerint jövőre 35 évig kell tanítania, hogy teljes fizetését kapja a penzió gyanánt. Ez a sérelem sokkal nagyobb, mint amit *Zichy* János a harmodalással, a rossz státuszrendezéssel akart elkövetni a tanárság ellen, vagy pedig azáltal, hogy a heti órák számát tizenhétől huszra akarta felemelni. A törvénytervezet szerint ismét a tanárokkal akarják megfizettetni azt, amit nekik adni akarnak és ép úgy, mint a múltban, az államhatalom most sincs tekintettel arra, hogy egyenlő elbánásban részesítse a tanárságot az állam többi tisztviselőivel, hanem retrográd irányban tesz kivételt velük és kizár bennünket az új törvény elismerésre méltó áldásaiból. Eddig azt kifogásolták, hogy ha a tanár harminc évnél tovább szolgált, mert megrokkant nevelőkre nincs szükség, most pedig ebből a hibából erényt kovácsolnak és a harmincöt éves szolgálati idő behozatalával megnyomorítják az iskolát, mert megtörik majd enervált erővel. Ez a közoktatás visszafejlődéséhez fog vezetni. A törvénytervezet szerint szabad választásunkra van bízva, hogy a régi nyugdíjintézmény által nyújtott biztosítással éljünk és harminc évig szolgáljunk, vagy pedig az új törvény előnyeit fogadjuk el, de az életünket rövidítsük meg az állam fiskális érdekei javára. A kést a torkunkra teszik, a revolvért a mellünknek szegezik. Ez ellen a tanárságnak tömörülten tiltakoznia kell és minden törvényes eszközzel oda kell hatnia, hogy ebből a tervezetből soha törvény ne lehessen.

Krenner dr. ezután betérjesztette azt a javaslatot, amelyet az Aradi Közlöny mai számában ismertett.

A szövetségnek majdnem teljes számban megjelent tagjaira olyan megdöbbentő hatással voltak az elnök ama szavai, amelyekkel a törvénytervezet fonák részeit ismertette, hogy midőn előadását befejezte, néhány percig néma esend állott be és nem akadt felszólaló, aki szükségesnek tartotta volna az izgatott kedélyeket újabb

anyaggal tüzelni. Csak a benyújtott határozati javaslatnak szélesebb alapra való fektetését kérték Varga Imre, Hunyadi József, Endrőczy László, akik azt is kívánták, hogy energikus módon, de a tanársághoz méltó stílusban adjanak kifejezést sérelmeiknek és kívánalmaiknak.

A tanárszövetség közgyűlése ezután a következő határozati javaslatban állapodott meg:

„Az aradi tanárszövetség közgyűlése a nyugdíjtörvény javaslatnak a tanárságra vonatkozó sérelmes részei ellen tiltakozik. Mert míg a többi állami tisztviselők sorsának javításáról erősen gondoskodik, addig a tanárság szerzett jogait — melyek fenntartása kulturális érdek — mellőzni készül. Szomorú tünetnek minősíti, hogy amikor még a status rendezésnek sérelme is fennáll, az államhatalom az anyagi érdekeiben megrovított tanárságra újabb megpróbáltatást készít elő. Elodázhatatlanul szükségesnek mondja ki a tanárkongresszus összehívását Budapestre a képviselőház üléseinek megkezdése előtt. A közgyűlés megbizta az elnökséget, hogy Tisza István grófot, Aradváros képviselőjét és a vármegyei tisztviselőket keresse meg, hogy a törvénytervezet sérelmes részeinek törvénnyé válását minden tőlük telhető módon akadályozzák meg.

A közgyűlés ma választotta meg új tisztikarát is és a jelölő-bizottság ajánlatára egyhangú felkiáltással Krenner Miklós drt ültette az elnöki székbe, míg alelnökké Hunyadi Józsefet, titkárrá Macskásy Istvánt, pénztárossá Polgári Miklóst, jegyzővé Jankó Gyulát, háznagygyá Kepes Ármint választották. A választmány tagjai Jancsovicz Ferenc, Kisfalussy István, Zoltai Mátyás, Réthy Ödön, Varga Imre, Balaneger Henrik és özvegy Sváby Pálné lettek.

Eltűnt aradi kereskedő.

— Németh Imre rejtelmes utja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Már napok óta beszélnek Aradon, hogy egyik aradi kereskedő, Németh Imre cukorkaárus eltűnt a városból. Németh hozzátartozói titkolták az ügyet és azt igyekeztek elhitetni a hitelezőkkel, hogy Németh csak üzleti körutra ment, mára azonban kiderült, hogy maga a család sem tudja: hol tartózkodik Németh.

Németh mindössze két-három évvel ezelőtt nyitott üzletet Aradon. Előbb kereskedősegéd volt, majd bevonult a katonasághoz s a gyöngyélet annyira tetszett neki, hogy „bezupált.” Mint őrmester szolgált néhány évig s ezalatt az idő alatt megtakarított néhány száz koronát.

A katonaságot öt évvel ezelőtt azért hagyta ott, mert nőstülni akart. Elhatározta, hogy Aradon üzletet fog nyitni. Feleségével igen tekintélyes hozományt kapott s miután a nőnek ingatlanai is voltak, a gyárosok, nagykereskedők szívesen hiteleztek neki. Németh rövid idő alatt több üzletet vett és adott el: valósággal spekulált az üzletekkel, olcsóbban vette őket s ha már jobban mentek, akkor drágábban eladta azokat.

Mostanában a Forray-utcában volt Németh főüzlete, egy elég jó forgalmu cukorkakereskedés, amelyet Beck Józseftől vett meg. Két, vagy három hónappal ezelőtt megvette Schulz Lajos Weitzer-utcai fűszerüzletét is a csődtömeg elárverezése alkalmával.

Ugy látszik azonban, hogy az utóbbi időben rosszul mentek az üzletek s a spekulációk nem bizonyultak jóknak. Németh ugyanis két héttel ezelőtt eltűnt Aradról. Családjának azt mondta, hogy üzleti utra megy, de azóta hír sem érkezett róla. A hitelezők az utóbbi napokban már érdeklődni kezdtek utána. Felesége, hogy gyanúját eloszlassa, azt mondta nekik, hogy Németh bevásárlási körutra indult Debrecenbe és környé-

kére, majd pedig azt állította, hogy Pécskáról irt neki.

E héten már mindjobban szorították a hitelezők Némethné, aki most már azt állította, hogy férje Debrecenből azt sürgönyözte, hogy néhány napon belül itthon lesz. Ezuttal azonban a hitelezők már nem elégedtek meg a felvilágosítással s így az asszony ma kénytelen volt bevallani, hogy maga sem tudja, hol van a férje, akiről két hét óta nem hallott semmit.

Az asszony egyuttal azt is közölte a hitelezőkkel, hogy holnap csődöt kér maga ellen. A cég adósságai 25,000 koronát tesznek ki.

Millió

tőzsdevesztéssel a halálba.

(Öngyilkos bankár. — A háborús hírek áldozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 1.

Egy általános tiszteletnek örvendő, régi tőzsdébizományos, Löw Dávid Gusztáv, miután kiegyenlített egy millió koronát meghaladó félhónapi tőzsdedifferenciáját, ma délelőtt agyonlőtte magát. A tekintélyes tőzsdéi bizományos öngyilkossága nagy konsternációt keltett a tőzsdén, mert azt hiszik, nagy összeköttetései folytán mások is érdekelve vannak Löw Dávid Gusztáv kötéseiben.

A hatvannyolc éves öngyilkos.

A hatvannyolc éves öreg ur az Akadémia-utca 2. számú házában egy kétszobás lakásban lakott, mely uri kényelemmel, de azért egyszerűen volt berendezve. Warmeser Hermin gazdaszöny takarított az agglégényre, aki különösen az utolsó időben már ápolásra is szorult. Véredény elmeszesedés volt a baja és betegsége mind intenzívebben lépett föl. Két héttel ezelőtt műtétnek is alávetette magát s azóta otthon gyógyította magát.

Házi orvosa, Grody Lipót dr. még tegnap is meglátogatta betegét, akinek állapotát teljesen kielégítőnek találta s igen sokáig elbeszélgetett öreg páciensével, aki föltűnően jövedvű volt és mivel sem árulta el sötét tervét. Sőt, ma reggel is behívta gazdaszönyét, néhány utasítást adott neki, majd úgy tíz óra felé megbizta, hogy vigyen el egy levelet nővéreinek, Dantai Gomperz Károlynénak a Nagy János utcába.

A gazdaszöny el is vitte a levelet és átadta Gomperz Károlynénak, aki alighogy végigfutott a levelelen, rosszul lett s csak annyit tudott mondani a takarítónőnek, hogy azonnal siessen vissza gazdájához, mert katasztrófa történt. A gazdaszöny visszaharagot az akadémia utcai lakásba s egyenesen a hálószobába sietett, de már későn érkezett. Löw Dávid Gusztáv a tükör előtt egy karosszékben ült mozdulatlanul és bal halántékából patakzott a vér. Értesítettek a mentőket, de már későn volt minden segítség, mert Löw Dávid halott volt.

Egy hét alatt millió veszteség.

Nemsokára megérkezett a rendőri bizottság is, amely megállapította, hogy Löw hibás jobb keze miatt bal kezével sötételte el kétszer egymásután hét milliméteres, teljesen új forgópisztolyát. Mindkét lövés talált s a golyók az agyát szétrombolva, azonnal megölték. Az éjjeli szekrényen egy arany és egy ezüst órát találtak s ott hevert Löw pénztárcája is, amelynek mindössze három korona negyvenkét fillér volt a tartalma. Ugyancsak az éjjeli szekrényen egy levelet találtak, az öreg börzianer utolsó irását. A boríték nem volt megcimezve, nem is volt leragasztva, benne egy négyoldalas, ceruzával írott, német nyelvű levél. Nagy betűk, zavaros, kusza írás, pontosan megállapítható, hogy az öreg három részletben írta, reszkető kezekkel, hiszen a halálra készült. Az érdekes, izgalmas levél — magyarra fordítva — szó szerint így szól:

— Egy hét leforgása alatt több mint egy millió korona börzevesztésem volt, de ezt az utolsó fillérig kifizettem. Nem tartozom senkinek. — Az utóbbiakat is kifizettem volna, ha nem lennék hatvannyolc éves, beteges öreg ember. Lehetetlen tovább élnem. Soha olyant nem

tettem, ami a becsülettel össze nem fért volna. Mint hatvanhét éves öreg ember is a legnyugodtabb és legmegfontoltabb voltam. Tizenhét évig összeköttetésben voltam a Károlyi grófi családdal, bizonyára megőrzi emlékeimet. Egyetlen vigasztalásom, hogy becsületesen halok meg. Mint nőtlen ember csak a proviziókból éltem meg. Kérem a családomat nagyon kiméletesen értesítsék. Tizennégy nappal ezelőtt még fedezhettem volna tartozásaimat, ha akkor nem spekulálok tovább. Az a vád, hogy valakit 50.000 koronával megkárosítottam, nem igaz és ez keserít el legjobban.

Látszik, hogy az öreg ur két három nappal ezelőtt kezdte írni ezt az utolsó levelet és ma reggel, az öngyilkosság előtt fejezhette be. A zavaros gondolatmenetből valóban nehéz volna kihámozni, mi is kergette a tisztelt, tekintélyes bizományost, a börze ismert alakját a tragikus halálba.

A végzetes mozgósítási hírek.

A tőzsdén azt beszélték, hogy kétséget kizárólag a mai viharos tőzsdéi események nyomtak kezébe gyilkos fegyvert Löwnek, a különben is beteg embernek. Löw mint ügynök évenként megkeresett 80—100.000 koronát és azonfelül tavaly Bécsben elhunyt fitestvére után állítólag egy millió koronát örökölt.

A pénz és nyugtalan vére nem engedte békében maradni és bár nagyfoku érlelmeszesedésben szenvedett, sőt a múlt héten egy másik baját operáció útján kellett enyhíteni. Löw nagy ángázsmánokba boesátkozott a tőzsdén. Az érték-tőzsdén kilencezer darab papírral, különösen magyar bank és közuti részvényt spekulált hausszera. A balkáni mozgósítási híre erősen megrendítette a tőzsdét és az árfolyamok ma reggel 10—15 koronával estek. Már tegnap délután kértek tőle újabb fedezetet, amit nem tudott megadni.

A mai zajos eseményeket nem bírták ki tovább beteg idegei. Az értéktőzsdén mindazáltal az öngyilkosság nem okozott nagyobb emóciót, mert egy ismert nagy bizományos cég átvette az egész kilencezer darabból álló ángázsmánját. Ezenkívül a gabonátőzsdén is nagyban spekulált. Itt azonban még nem lehet egész tisztán látni a helyzetet. Az egyik verzió szerint 70.000 métermázsa zabbal és 100.000 métermázsa búzával spekulált beszre, minélfogva az árvajulás a gabonátőzsdén újabb veszteséget okozott neki.

Elsimítják a differenciákat.

A gabonahatáridő-ügynökök védőegyesületének felvilágosítása szerint Löw ángázsmánja és igv differenciája is minimális volt. Az igazság valószínűen a közepén lesz, amennyiben ángázsmánja legnagyobb részét csendben rendezték, hogy elejét vegyék nagyobb izgalomnak.

A déli tőzsdén Krausz Simon kijelentette, hogy Löw összes ángázsmánjait átveszi. A délelőtti folyamán meg is vette valamennyi részvényt. Ha ez az intervenció meg nem történik, a mai háborús izgalmak közepette beláthatatlan következménye lett volna annak, hogy egyszerre ilyen sok értékpapír került a piacra.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az első aradi nyugdíjas asztaltársaság elnöksége értesíti t. tagjait, hogy október 3 án délután fél 3 órakor a „Fekete báránhoz” címzett vendéglő helyiségében értekezletet tart, melyre minél nagyobb számban való megjelenésre kéri a t. tagokat, valamint azon nyugdíjasokat, is akik az asztaltársaságba belépni szándékoznak. Tárgysorozat: 1. Új tagok felvétele. 2. Negyedik éves tisztikari és pénztári jelentés. 3. Egy jegyzői állás betöltése. 4. Október hó 6 iki ünnepélyen testületileg való megjelenés. Az elnökség.

(*) A III. kerületi Polgár kör fölhívja tagjait, hogy saját helyiségében, Illés-utca 75. szám Szerdán azaz e hó 2 dikán este fél 8 órakor október 6 iki ünnepély megtartása végett értekezletet tart.

Budapesttől Aradig gyorsvonat harmadik osztályán

— Az első ut. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Aki Németországba készül és utbaigazítást kér világlátott ismerőseitől, annak így szokták befejezni az instrukciókat:

— Ha Drezdából Prágába készül, ne menjen vonaton, hanem hajón Bodenbachig, azután folytassa vonaton. És még valamit: csak harmadik osztályon utazzék a vonaton. Németországban csak a milliomosok utaznak a gyorsvonatok második és első osztályain.

Boldog germánok! Sok milliomos lehet közöttük, mert a gyorsvonataik állandóan zsufoltan rohannak kilencvenkilométeres sebességgel.

De nemcsak a bőr- és plüss-burkolatu szakaszokban, hanem a sárga deszkapadokkal felszerelt harmadik osztályokban is tolong a nép. A nép szót azonban nem magyar fogalommal kell értelmezni. Nálunk a nép szóra a jókabátos emberek befogják az orrukat, mert — szerintük — itt a néppel nem lehet érintkezni, csak — követ-választáskor.

Nálunk a polgári elem nem mert a harmadik osztályon utazni, mert a halzsíros szagu és foghagyma parfümös paraszttal kellett egy levegőt szivnia. Odaát Németországban, ahol a negyedik osztályban is rendesebb a közönség, mint a mi utolsó klasszisunkban, jól szituált hivatalnokok, vagyonos kereskedők a legtermészetesebb dolognak tartják, ha beszállnak a harmadik osztályba. Nálunk egész kis vagyont költött eddig az, aki tizenkét órás utat gyorsvonaton akart megtenni (kivéve, ha nam alhirlapíró, mert akkor az első osztály plüsséről dirigálja a kalauzt.) Eddig azért került sokba a gyorsvonati utazás, mert második, vagy első osztályú jegyet kellett venni. A kormányok ellen való hosszú ostrom előzte meg Beöthy László mostani kereskedelmi miniszternek azt a korszakalkotó intézkedését, hogy ezután a Máv. vonalán is közlekednek harmadik osztályú kocsik a gyorsvonatokon. Az utiköltsége annyi, mint a szerényvonat második osztályában. Egyelőre kevés vonalon tesznek próbát a hosszú sárga kocsikkal. A október elsején indultak meg ezek a próba járatok egyelőre csak négy fővonalon. A vonalak között van az Arad—budapesti gyorsvonat is. Ma reggel hét óra öt perckor indult meg a legelső próbaköcsi Arad felé a budapesti keleti pályaudvar.

Öbb budapesti újságíróval vártuk a beszámolást. Azt hittük: úgy lesz, mint a fővárosi népszállásnapján, amikor tudvalevően csak hírlapíró jelentkeztek a „népnyomort” tanulmányozt. Itt azonban másképen történt: az egyetlen III. osztályú Pullman-kocsit néhány perc alatt huszan állják meg és elhelyezkednek az ötvenhatvan asznak szánt helyen. Előbb azonban végig jár: a hosszú kocsit és mustrálgatják. Tiszta-e Meleg-e? Nincs-e benne csizmás paraszt? Melegedéssel konstatáltuk, hogy a kocsi nem állította a külföldi vasutak harmadosztályú Pullmanainak. De a publikum se alacsonyabb nivóju, például az Oderberg—berlini vonalon. Nehán kalapos hölgy a kis női szakaszban huzódott és kímélni kezdte a hőmérőt. (Az is van.) Hufelzius fokot mutatott, pedig az öszi nap máerőteljesen áttörte Rákos fölött a ködfoszlányt. A kocsiban erősen fűtöttek. Az utasok hamar melegedtek. Az ügynökök szokták meg leghamar az új helyzetet és gyorsan vitába elegyedtek egymással. Amíg a vonat el nem indult, a harmadik osztályú kocsi mellett az állomásfőnök és két vasuti tisztviselő álldogált és megelégedetten szemlélte: még se indul áreszen a gyorsvonat harmadik osztályán.

Hét óra öt perckor megindult a hét kocsiból álló vonat. Most már jobban szemügyre vehettük az utitársakat: a nagy szakaszban, amelyben pontosan ötven utasnak van helye, tizenhatan ültünk. Három kalapos hölgy, akik Marosvásárhelyre igyekeztek. Az egyik fiatal szép, dekoltált ruhájából márványnyak villogott ki. Ugy öltözködött, mintha direkt a színpadra lépne a harmadik osztályú kocsiból. Az uton megtudtam, hogy kezdő színésznő, Kovály Ida. Gondja volt rá, hogy megtudják színésznő mivoltát: szerepet tanult a kupéban.

— Könyves Jenő staggione igazgatóval Marosvásárhelyen van találkozóm — mondta a többi hölgyeknek — ha megfelelöknek talál, azonnal szerződöt és akkor a gardrobomat utánam küldik.

Elhallgatott és tovább tanult, de nem sokáig állta az égő férfi szemeket és Margit-krémszínű arcára vonta patyolat fátyolát, aztán úgy tett, mintha szunnyadna.

Arról azonban egyelőre szó se lehetett. A premiér hangulatában rendkívül beszédeselek voltak az utasok. Két utazó vitte a szót:

— Az a bitang (igy!) igazgatóság csak az aradi vonalon rendezte, úgy, hogy reggel induljon harmadik osztály a gyorsvonaton. A többi vonalakon délután indul, pedig kereskedelmi utazó csak reggel veheti hasznát ennek az újításnak.

Tehát a kereskedelmi utazók tiszteletreméltó gárdájáról nem eléggé gondoskodtak és ezért az igazgatóság díjmentesen megkapta a bitang címet.

Egy másik utasnak az volt a kifogása, hogy nem elég diszes a kocsi.

— Se szőnyeg, se köpöcsésze, — mondta — a pénzünkért azt is adhatnának.

Az értelmes kalauz ezt nem állhatja meg szó nélkül:

— Nem lehet nálunk finomkodni a harmadik osztályon. A parasztnép mindent tönkre tesz. Uram, az ablakhúzásra alkalmazott szíjat levágják, ellopják bocskorszíjnak, vagy borotvaélesítő szerzősáknak. Ebből a jó erős függönyből — ahogy ellopták — azonnal kapcát csinálnak a parasztok. Én már rajtakaptam nem egyet. Mínes három napja, hogy Mezóturon felszállott négy paraszt. Egyenesen az elsőosztályba ültek. Azt mondták nincs hely a harmadikon. Abban a szakaszban az egyik Wenckheim gróf utazott. Az Istennek se tágitott a paraszt. És mivel csendőr nem volt kéznél, hát kénytelen volt a gróf ur kimenni egy másik szakaszba. Maglódnál megtörtént két héttel ezelőtt, hogy két paraszt a másodosztályú kocsi folyosójára feküdt. Hiába kértem őket, hiába fenyegetőztem, nem mentek. Ők jól érzik magukat a földön is, nem bánják, ha mások nem is tudnak tőlük járni. A legközelebbi állomáson két csendőr csak szuronyrohammal tudta őket kizavarni. Hát ezeknek kell talán finomabb felszerelés?

Na, de a gyorsvonatu harmadik osztályban alkalmasint másképen lesz, mint a személyvonatnál. Más közönsége van ennek. Egyetlen paraszt se mutatkozott Mezőberényig. A népet két huszárgyerek képviselte: a nagyváradi és a bécsi huszárezred két kövitéze. Mint utóbb kiderült, ezek is tévedésből ültek fel, mert személyvonatra kellett volna felszállniok. A kalauz hamarosan le is tette őket és utbaigazította az ifju hadfiakat. A publikum a jobb osztályhoz tartozott: kereskedők, hivatalnokok (egy állami iskolai igazgató is felszállott Mezóturon elegáns asszonyával) és egy gyalogos kadétörmester, aki azt magyarázta, hogy neki még szabad harmadik osztályon utazni, ő még nem tiszt, s ez osztályhasználatát csak a tisztirangban levőknek tiltja a szigorú reglama. „Nézd meg, milyen lapot olvas valaki és azonnal kitalálod, intelligens-e”, — mondja a százszoltáni filozófiai tétel. Ebben a

kocsiban csak egy Friss Újságot láttam, de annál több Az Újságot, Pesti Hírlapot és Neues Pester Journált. Csak egy hibája van a fapados kocsinak: aki felszáll becsukva érzi magát. Az étkezőbe se engedik ki. Általában innen nincs átjárás sehova. Ezért vagy legelőre, vagy leghátra kapcsolják.

Elhagyjuk Csabát is. A közönség csak kevésbé változik. Csabánál beszélt egy sovány, jól öltözött asszony és a három hölgy közé telepszik. Soha se látták egymást, de öt perc múlva már úgy csevegnek, mintha Londontól fogva együtt utaznának. Kezdi a jövevény, de úgy, mintha abbahagyott elbeszélést folytatna:

— Bizony én messziről jövök. Most ugyan csak Szegeden voltam, ahol az apámnak sarkövet állítottam. Most Alvincra megyek, de csak egy hétig leszek ott a testvéremnél, aztán visszamegyek Amerikába, Sanfranciskóba, ahova tizenkét évvel ezelőtt vándoroltam ki. Ott férjhez is mentem, az uram gyárvezető. Nagyon jól érzem magam odakint, de nem nyugodtam addig, amíg haza nem jöttem és az apámnak sarkövet állítottam. De nem maradok itthon, megyek, megyek, nem tudnék ellenni Amerika nélkül... megszoktam... a láрма... az emberek...

... A nap tüzel, féltizenkettő... a vonat dorombolása elnyomja az asszony hangját... hátra hanyatlik a fejem... Istenem, a harmadik osztályon még aludni is lehet...

b. l.

Október 1

az új évnegyed kezdete.

Ha lap előfizetése lejárt, szíveskedjék azt idejekorán megújítani.

Egyben új előfizetést nyitunk az „ARADI KÖZLÖNY” október-december évnegyedére. Az „ARADI KÖZLÖNY” Délmagyarország legelterjedtebb, legértelmesebb és legkeresettebb napilapja.

Hétköznaponként 16—18, vasárnap és ünnepnaponként 24—34 oldalon jelenik meg. Az „ARADI KÖZLÖNY” a közönség minden rétegébe eljut, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az „Aradi Közlöny” előfizetési árai:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
1 hónapra	2 K.	1 hónapra	2 K. 40 fill.
1/4 évre	6 „	1/4 évre	7 „ — „

Minden előfizető, kinek hátraléka nincsen, új előfizető, ha legalább 1/4 évre előfizetnek, ajándékkal kapják az „ARADI KÖZLÖNY” 1913. évre szóló

Nagy Képes Naptárát.

TANÜGY.

(—) A főgimnázium gyorsíróköre. Szeptember 29-ikén tartotta az aradi főgimnázium „Bódogh” gyorsíróköre alakuló gyűlését. A gyűlést Endrőczy László, a kör fáradhatlan vezető tanára, nyitotta meg. Ezután a tisztújítás következett. Eredménye a következő: elnök Goldschmidt L. VIII. o. t., alelnök Kádár Gy. VIII. o. t., titkár Braun O. VII. o. t., jegyző Májerhoiffer F. VIII. o. t., pénztáros Aufricht G. VIII. o. t., pénztár-ellenőr Reusz M. VI. o. t., könyvtáros Schreiber I. VII. o. t., segédkönyvtáros Czettel K. V. o. t., könyvtár-ellenőr Fényes I. VIII. o. t., választmányi tagok Blasovszky M. V. o. t., Jovin L. IV. a) o. t., Nagy E. IV. b) o. t., Braun S. III. a) o. t., Schelly Z. III. b) o. t.

Mészárolják a törököket Bulgáriában.

(Fegyverben áll a négy balkáni hadsereg. — Törökország is mozgósít. — A nagyhatalmak a békéért.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs, október 1.

Négy balkáni állam mozgósította egész hadi erejét Törökország ellen; szerbek, bolgárok, montenegróiak, görögök, több-kevesebb lelkesedéssel készülnek a harcra, melyben a négy szláv állam seregeinek a négy király lenne a fővezére. A hadüzenet azonban még nem történt meg; hír szerint Bulgária fogja kezdeni a háborút, október 5-ikén.

A külügyminiszter lapja, mint Bécsből jelentik, még ma is bizonyos optimizmussal ítéli meg a helyzetet, — reméli, hogy a hatalmaknak sikerülni fog a háború kitörését megakadályozni. Reméli továbbá Berchtold gróf azt is, hogy Oroszország próbamozgósítása nem irányul ellenünk. Reméli azt is, hogy Oroszország a balkáni szláv államokat nem fogja nagyon feltűnően támogatni. Mennyi fog Berchtold gróf reményeiből teljesedni: megmutatja a közel jövőendő.

Amíg azonban a diplomaták ilyen optimisták, addig a balkáni konföderáció seregei fegyveresen sietnek a török határra és a harci lázban élő bolgárok már *mészárolják is a Bulgáriában élő törököket.*

A börzéken Európaszerte nagy ijedelmet keltett a mozgósítás híre. A mozgósításnak első áldozata egy budapesti szerencsétlen börzebizományos, aki néhány nappal ezelőtt még milliomos volt, ma reggel pedig, miután mindenét elvesztette, agyonlőtte magát.

Mai értesüléseink a Balkán tüzfészkéből a következők:

A lelkesedő Bulgária.

Szófiából jelentik: Az esti tüntetések folyamán a lelkesült embertömeg a nemzeti himnusz éneklésével bejárta a várost és a királyi palota, a hadügyminisztérium, a katonai kaszinó, valamint a görög és szerb követség előtt viharos ovációkban tört ki. Éjfélkor a tüntetések még tartottak.

A bolgár nép vasárnap éjjeli tizenkét óra óta valóságos mámoros lázban ég. Az egész ország a leglelkesebb ünnepek színhelye, mert a mozgósítást minden ember helyesli, sőt elvárja, hogy a kormány azonnal meg is fogja üzenni a háborút Törökországnak. Egyre a királyt éltetik, akinek palotája előtt óriási embertömeg hullámzik állandóan és ovációban részesítik a fejedelmet. Ma negyven ezer ember vonult a miniszterelnök lakása elé és ott tüntetett. Hasonló jelenetek folytak le a szerb, montenegrói, görög és angol követségek palotái előtt.

A hadügyminiszter ma rendeletet adott ki, amelyben megjelöli, hogy az újságok milyen híreket irhatnak meg. Aki ez ellen vét, az haditörvényszék elé kerül, amely nyolc évtől tizenkét évig terjedő börtönnel bünteti a tettest.

Ostromállapot. — Hítel a katonáknak.

A hivatalos lap közli az újságokat, a melyek a hadsereg általános mozgósítását elrendelik és az egész királyságban *proklamálják az ostromállapotot.*

Közvetlenül a mozgósítási parancs elküldése után a kormány az egész országra nézve elrendelte a hadiállapotot. Ma reggel óta a posta, táviró és telefon a katonai hatóságok ellenőrzése alatt áll.

Hír szerint a szobránjét holnaputánra fogják egybehívni.

Mindenki a legnagyobb lelkesedéssel siet a zászlók alá. A kormány az egész ország területére elrendelte a hadiállapotot. Iskolák törvényszékek zárva vannak. *A bankok a katonáknak személyes hitelt nyújtanak.*

A bolgár hadsereg vezérei.

Szófiából jelentik: A katonai körök már most beszélnek arról, hogy a háború megüzenése esetében kik fogják a bolgár hadsereget vezényelni. Elsősorban *Dimitriov* tábornokot említik, azután *Ivanov* tábornokot és *Nikoforov* hadügyminisztert. Tegnap az első lovasezred Szófiából a határra indult. Néhány nappal ezelőtt *repülőgépek érkeztek Párisból*, amelyeket azonnal felszereltek s amelyeket földterítő szolgálatra fognak használni.

Négy király a seregek élén.

Bécsből jelentik: A görög király, aki a mozgósítás alkalmából hazautazik, ma reggel Kopenhágából ideérkezett. A görög király érkezésével kapcsolatban élénken kommentálják azt a római táviratot, amely szerint háború esetén a szerb, a bolgár, a görög és montenegrói király személyesen fognak hadseregeik élére állni.

Itteni török körökben azt hiszik, hogy Bulgária nem mozgósítja egész hadseregét, hogy ne legyen olyan nagy a költsége. Nagyonis valószínű, hogy Bulgária nem is azzal a szándékkal mozgósított, hogy tényleg hadba szálljon, hanem az reméli, hogy már a mozgósítással eléri célját, megijeszti Törökországot és így rá veszi arra, hogy adja meg Macedóniában a Bulgária által követelt reformokat. Kétségtelen azonban, hogy Törökország sem Bulgária, sem Görögország követeléseinek nem engedhet, még akkor sem, ha ez háborút jelentene.

Visszahívják a bolgár követet.

Gesow miniszterelnök egy újságrónak azt mondta, hogy ő maga a békét akarja és reméli, hogy Törökországnak sikerülni fog a válságos bizonytalanság eloszlatni azáltal, hogy a Macedónia számára követelt reformokat mentül előbb megadja.

Bécsből jelentik, hogy az ott tartózkodó bolgár tisztek múlt éjjel elutaztak Bulgáriába.

Konstantinápolyból jelentik: Az itteni bolgár követ már megkapta visszahívó levelét.

Október 5. a hadüzenet napja.

Szófiából jelentik: Bizalmas értesülés szerint Bulgária október 5-én, a királyság proklamálásának napján fogja Törökországnak a háborút megüzenni. Török repülőgépek Drinápoly közelében a határt rekognoszálják.

Gesow bolgár miniszterelnök egy hírlapíró előtt állítólag kijelentette, hogyha Törökország október negyedikéig nem teljesíti a konföderált balkán államok követeléseit. *Bulgária el van szánva, hogy október ötödikén megüzenje Törökországnak a háborút.*

Mohamedánok lemészárlása Bulgáriában.

Bukarestből jelentik: A mohamedán vallású lakosság lemészárlása egész Bulgáriában megkezdődött. A részletek még hiányoznak, miután úgy a táviró, mint a telefonvonalak el vannak zárva. Ami részlet van, azt a Romániába menekült mohamedánok mesélik el. A lemészárlások különösen nagy erővel folynak *Nikapolisz* és *Viddin* városokban. A mohamedán lakosság mindenütt török és román területre menekül. A román belügyminiszter a határhatóságokhoz távirati utasítást intézett, hogy a menekülő törököknek nyújtsanak segítséget és könnyítsék meg helyzetüket, amennyire lehet.

Ne támadjon Bulgária!

Szófiából jelentik: Az itteni orosz követ azt a tanácsot adta a bolgár kormányának, hogy a mozgósítás ellenére se küldjön csapatokat a határra.

Szerbia tüntet a háború mellett.

Belgrádból jelentik: A városban folytonosan tüntet a lakosság a háború mellett. A diákok harci dalokat énekelve vonulnak a városon keresztül. A villamosvasuti forgalmat beszüntették. *A bankokat nagy runnel támadták meg.* Mindenki félti a pénzét. A bankokat egész nap ostromolták.

A szerbek harci készülődése.

Belgrádból jelentik: A szerb hadügyminiszter elhagyta állását és visszatért a vezérkarhoz. A minisztérium vezetésével *Adamaskovics* tábornokot bizták meg.

Belgrádból jelentik: Bulgáriában és Szerbiában már három hét óta folyik a fegyverkezés. Pasic miniszterelnök múlt héten titokban Szófiában volt, ahol a bolgár kormányval mindenről alaposan tárgyalt. Két nappal később *Danev* szobranje-elnök ugyancsak Belgrádba ment. Tegnap a görög követ sokáig tárgyalt Pasiccsal. A hivatalos lap tegnapi kiadása, amely a mozgósítást közölte, óriási rémületet keltett. Ámbar már hetek óta beszélnek a háború lehetőségéről, mégis épenséggel semmi lelkesedés sem mutatkozik a háború iránt.

Pasic a béke reményéről.

Belgrádból jelentik: Pasic miniszterelnök felhatalmazta a Magyar Távirati Iroda belgrádi képviselőjét annak kijelentésére, hogy a helyzet komolysága mellett is ama reményének ad kifejezést, hogy *Törökország a nagyhatalmak befolyásának engedni fog és beszünteti ellenséges szándékait a Balkánon.*

Első összetűzés a szerb-török határon.

Belgrádból jelentik: A szerb határon ma a török csendőrség és a szerb lakosság között összeütközések voltak.

A görög mozgósítás.

Athénből jelentik: Görögország tiz korosztály tartalékot, négy korosztály miliciát és öt korosztály tengerész gyalogságot mozgósít. A flottát: hét hajóhadosztályra fogják osztani, amelyek egkét *Damianosz* kapitány, a másikat *Kunduriotis* kapitány fogja vezényelni. Mind a két hajóhadosztály az antai öbölben és az Égei tengeren fog működni. Az Alexandriában tartózkodó görög tartalékos tiszteket táviratban hívták haza. *Főparancsnokságot a görög hadsereg felett a törökök fogja átvenni.*

A görög király Bécsben.

Bécsből jelentik: György görög királynak este hosszasan tanácskozott Berchtold gróf főskülügyminiszterrel. A király holnap is látja tanácskozásait Berchtold gróf külügyminiszterrel. A külügyminiszter ma hosszabb kihallgatást fogadta a bécsi bolgár követet.

Van-e már ultimátum?

Konstantinápolyból jelentik: A földön elterjedt ama hírek, mintha a portán szerb bolgár ultimátumot nyújtottak volna át Macedónia autonómiája dolgában, a porta kijelenté szerint valótlanok. *Nenadovics* szerb követ 190, melyet a portánál tett 48 órás határidőt a porta elé, hogy adja meg az engedelmet a szerb municióküldemények átvételére, vagy pedig szállítsa azokat vissza Marseillebe.

Berlinből jelentik: Autent helyen kijelentik, hogy szerb ultimátumról idő szerint szó sincs.

Törökország készen van a támadást.

Konstantinápolyból jelentik: A keresztény lakosság a nagyhatalmak közpénésétől reméli a béke föntartását, ellenben a lakosság el van

készülve a hadüzenetre és vakon bizik a török hadsereg harképességében. A tisztek egy véle ményen vannak a háboru szükségéről. Azt mondják, hogy az asszonyok és a gyermekek inkább fölaldoznak mindent a hazának, semhogy az állam tovább is eltérje külföldiek beavatkozását. A fővárosban a lakosság a válságos helyzete mellett is nyugodt és mintaszerű, de adott jelre bizonyára nagy hazafias tüntetések lesznek és a négy arcél ellen való háboru egyre népszerűbbé válik.

Konstantinápolyból jelentik: Császári irádé jelent meg, amely szerint az összes parancsnokságok *azonnal kezdjék meg a mozgósítást.*

Konstantinápolyból jelentik: Dacára annak, hogy diplomáciai körökben a helyzetet komolynak ítélik, mégsem hisznek a háboruban, hanem azt hiszik, hogy a kis balkáni államok a mozgósítás által pressziót akarnak gyakorolni a nagyhatalmakra és Törökországra. Azonban attól tartanak, hogy a *legkisebb határszéli összeütközés is véres és súlyos konzekvenciákkal fog járni.* Remélik, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország hatást tud gyakorolni még az utolsó pillanatban is, a balkáni államokra.

Berlinből jelentik: Egymásnak ellentmondó hírek szerint a hangulat folytonosan izgatottabb lesz Konstantinápolyban. Délután az a hír terjedt el a török fővárosban, hogy az általános mozgósítás el lett rendelve, sőt egyes estilapok arról hoztak hírt, hogy a *bolgár hadsereg átlépte a határt.* Ezt a híresztelést azonban hivatalosan nem erősítik meg.

Berlinből jelentik: Konstantinápolyi távirat szerint Törökország nagy csapatokat küldött *Macedoniába.* Állítólag ezek a csapatok 300 000 emberből állanak. Ha a háboru Törökország és a Balkán-államok közt kitör, Kiamil pasa Törökország diktátora lesz.

A nagyhatalmak békeakciója.

Berlinből jelentik: Tegnap estig a nagyhatalmak külügyi kormányai között sűrű táviratváltás után megállapodás jött létre. A nagyhatalmak közös lépéseket fognak tenni a portán és a balkán államokban a háboru elhárítása végett. Az egyes nagyhatalmak kormányai még tegnap utasították konstantinápolyi nagyköveteiket, hogy azonnal menjenek a portára és figyelmeztessék a török kormányt a fenyegető veszedelemre, amelyet csak úgy lehet elhárítani, hogy ha a porta *sürgősen megadja a nemzeti autonómiát Macedoniának.* Ausztria Magyarország és Oroszország a német birodalmi kancellár és Kiderlen Wächter külügyi államtitkár kezdeményezésére a Balkán államok kormányainál akkreditált követeik útján ma együttes diplomáciai lépéseket tettek. A nagyhatalmak minden lehető elkövetnek, hogy elejét vegyék a háboru kitörésének. Konstantinápolyban a macedon autonómia sürgős megvalósítását követelik, de egyelőre csak barátságos tanács útján. Belgrádban és Szófiában a *mozgósítás abbahagyását sürgetik.*

Közbelép-e a monarchia?

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai körökben ma este egy *árnyalattal pesszimiztikusabban ítélik meg a balkáni eseményeket,* mert a Balkánról jövő hírek szerint a harci kedv növekedett, különösen Belgrádban. A szerbek úgy gondolkoznak, hogy ha már egyszer költségekbe verték magukat, hát hasznát is akarják látni. Ily körülmények között a döntés sokkal hamarabb fog esni. Tisztán áll a helyzet az iránt, hogy a Balkán-kérdés végleges megoldását nem lehet tovább halasztani. Ha a nagyhatalmak nem lépnek fel s elég gyorsan és teljes eréllyel és ha nem lesz kézzelfogható eredmény felmutatható, akkor a háboru kitörése elkerülhetetlen. A legközelebbi *negyvennyolc órában el kell dölni, vajon a monarchia nem lesz-e kénytelen megfelelő katonai intézkedéseket tenni a szerb határon.* Ha a diplomáciai közvetítés kudarcot vall

— és ennek néhány óra alatt el kell dölnie — akkor a hadsereg a szó. A külügyi kormány még nem adta fel a reményt, hogy sikerülni fog a háboru kitörését megátolni. *Berchtold* gróf közös külügyminiszter az osztrák hadügyi albizottságban tegnap tett nyilatkozatának megfelelően Konstantinápolyban, Belgrádban és Szófiában *újabb diplomáciai akciót indított,* amelynek célja egyrészt a portát engedékenységre bírni, másrészt a balkáni államokat rábírni a mozgósítás visszavonására.

Bécsből jelentik: Beavatott diplomáciai helyen mondják, hogy Ausztria-Magyarország csak abban az esetben lép ki semlegességéből, ha Szerbia beleegyezik a háborus bonyodalomba. Akkor azonban csapatait *azonnal bevonultatja a novibazári szandzsákba, Románia pedig egyidejűleg Belgrádba nyomul be.*

Hazai miniszter a monarchia szerepéről.

Bécsből jelentik: Hazai Samu honvédelmi miniszter a magyar delegátusokkal folytatott eszmecsere során a következő kijelentést tette:

— Eddig még Ausztria és Magyarország nem mozgósított. Most még a diplomácia dolgozik, ha azonban tovább fejlődnek a dolgok, *nekiünk is preventív intézkedéshez kell nyulnunk.*

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

- Okt. 2. szerda: *Henschel fuvaros.*
 Okt. 3. Csütörtök: *Henschel fuvaros.*
 Okt. 4. péntek: *Ártatlan Zsuzsi,* operette. (Hajduska László felléptével.)
 Okt. 5. szombat: *Hadak útja.*
 Okt. 6. vasárnap: *Hadak útja.*

Egy fiatal aradi festő.

— *Lázár Béla dr. Paál László öccséről.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, október 1.

Egy esztendeje lehet annak, hogy az *Aradi Közlöny* szerkesztőségébe egy vékony, fehérarcú fiatal fiu kopogtatott be

— *Paál Albert* vagyok — mondotta — és kérem az urakat, irjanak valamit a festményeimről, amelyeket egyik aradi üzlet kirakatában kiállított.

Néhány kezdőre valló kép volt Paál kiállítása, de már egy hónappal utóbb az aradi képzőművészeti társulat karácsonyi tárlatán figyelemreméltó haladást mutató festményeket állított ki. A kezdet-kezdeté volt ez és a tizenhatez-tendő Paál Albertre csak akkor mosolygott egy keveset a szerencse, amikor a Kölcsey-egylet meghívására Aradra jött és itt felolvasást tartott *Lázár Béla dr. a jeles esztétikus Paál Lászlóról.*

Paál László életének és munkáinak szenvedélyes kutatóját az a meglepetés érte Aradon, hogy megismerte itt a nagy festőművész unokaöccsét, a tehetséget máris eláruló ifju Paál Albertet. Megnézte a fiu vázlatait, kezdéseit és akarásait. Tehetséget talált bennük. Kijárta, hogy Paál Albert Nagybanára mehessen és ott folytathassa tanulmányait. *Lázár Béla dr.* azóta is gondol az aradi festő további sorsára és az Aradi Közlöny főszerkesztőjét most az alábbi levélben kérte meg, hogy az aradiak is gondoljanak a tehetséges fiura.

Kedves kolléga ur!

Már legutóbbi találkozásunknál említettem, hogy fel fogom keresni kérésimmal Paál Albert érdekében, aki fia Paál Gyula urnak és öccse Paál Lászlónak, a magyar klasszikus festőnek s unyátszik, örökölte nagybátyja tehetségét.

Paál Albert most tizenhat éves ifju, csupa ígéret és épen ezért nagy szüksége volna arra, hogy tanulmányainak élhessen. Jelenleg Nagybanán van, ahonnan *Ferenczy Károly,* főiskolai ta-

nár, azt írja nekem, hogy — tanulnia kell, mert a tehetség nem elég. Paál Albert pedig, aki Aradról nem volt távol soha, nem látott semmit és nem tudhat semmit. Amit ad: veleszületett tehetségének tudható be, de ez a kévésnél is kevesebb, ha nem fejlesztheti ki. Egy évig Nagybanán kell maradnia s csak azután mehet az akadémiára. De hogyan? Arad város jószívű és jómódu polgárainak kellene most őt segíteni. Állami segélyt csak akadémiai tanulása alatt kaphat. Hogy odáig eljuthasson: kellene neki 80—100 korona havonta tizenkét hónapig, amely idő alatt nem volna szabad gicseket festenie, hogy megélhessen. Csakis studiumainak kellene élnie.

Nagyon szépen kérem, kegyeskedjék talán e levelem közrebocsajtásával — megkérni az aradi polgárokat, a városi közgyűlést, hogy higgyenek e fiunak s adjanak neki, egyelőre egy évre 80—100 koronás havi segélyt. Jövőre, ha a haladása komoly, tanárai, *Ferenczy Károly,* *Réti István* és jómagam, majd megpróbáljuk az államsegélyt kijárni s jötevői nem fogják megbánni, hogy segítyezték. Visszatizeti később — képekkel, ha majd tudni fog festeni. Igen komoly és jó fiunak látszik, Arad segítségét megérdemli.

* **Henschel fuvaros.** Az aradi színház idei szenzonjának komoly művészi programját mi sem jelzi jobban, mint az, hogy szerdán Hauptmann Gerhardt klasszikus remekműve, a Henschel fuvaros kerül színre. A hatalmas koncepcióju dráma címszerepét Kesztlér, a többi főszerepeket Kesztlerné Follinuszné, Nógrádi Malvin, Benkóné, Várnay, Polgár, Beregi, Delli, Herold játsszák. A darabot Kesztlér rendezi. A drámai társulat Hauptmann eme kiváló darabjára nagy gondnal és lelkiismeretességgel készült; a próbák már Hódmezővásárhelyen kezdődtek s folyt a lázas munka, hogy frissen pergő, összevágó előadást produkáljanak a színészek.

* **Dráma a lagunák városából.** (Az Apolló-színház új műsora.) Az egyik élelmes olasz filmgyár a színészeit Velencébe vitte s ott a detektívdrámákat is felülmuló izgalmas történetet játszattott el velük a felvevő gép előtt. A tönkrement Bardó gróf el akarja tenni láb alól Burghardt hadnagyot, hogy annak jegyességét a nagy hozományjal együtt ő kaphassa meg. A gróf többek között megtudja, hogy Burghardt menyasszonyával gondoláznia megy, hajósna öltözik, s szándéka, hogy a hadnagygyal a víz közepén összevesz és dulakodás közben a vízbe dobja. Gina, a gróf szövetségeseének leánya azonban megtudja az apja és a gróf gonosz szándékát, utánuk megy. Már a víz közepén vannak, mikor a gróf észreveszi, hogy Gina közeledik csolnakjával. Gyors elhatározással kést ránt és a vízbe akarja szoritani a hadnagyot. Az utolsó pillanatban érkezik Gina és egy ugrással a gróf csolnakjába ugrik és a gróf kezét visszarántva, meghiusítja gonosz tervét. Elkeseredett harc folyik köztük, miközben a gróf a vízbe bukik és a habok között eltűnik. A gyönyörű drámán kívül sok érdekes természetutáni felvételt és pompás bohózatot mutat be az új műsorán az Apolló. Az előadások már fél hatkor kezdődnek. A pápa engedelmével egyetlen mozgófénykép felvételt készítettek az egyházfejedelemről és a Vatikánról. A rendkívül érdekes kép szerdától kezdve az Apolló-színházban látható. 177

* **Az Uránia slágerciklusa.** A mai nappal kezd meg az Uránia új slágerciklusát. Sikerült oly elsőrendű összeköttetést létesítenie, hogy a megjelenő legjobb képek elsősorban az aradi Urániában kerülhetnek bemutatásra. A színházat teljesen új, modern gépekkel szerelték fel s az új szezon új nagy műsorral kezdik meg. Elsőnek kerül bemutatásra ma a francia irodalom legismertebb, legnagyobb drámája, a „Halálban egyesülve“ c. kétfelvonásos mozgófénykép, melynek személyesítői a kopenhági udvari színház legnevesebb művészei. Pazar kiállítás, mesteri láték, kiváló fotográfia jellemzik a képet, az új idény első műsorát. Ezzel együtt három kitűnő humoros kép is szerepel a műsorom. Szenzációja még ennek a műsornak: a pápáról, a pápa életéről felvett mozgókép. A kinematográfia művelte ezt a csodát, hogy a pápa külön engedélyével, a szent atya személyes részvételével az egész világ elé tárja a vatikán misztikus világát. Belépünk a vatikánba, sétálunk, kocsizunk híres kertjeiben, csodáljuk muzeumainak megbecsülhetetlen kincseit, bámulhatjuk a sixtini kápolna remekműveit és bejutunk a vatikán féltve őrzött belső termeibe is. A

világ legérdekesebb és legértékesebb képe ez, amelyet óriási áldozatok árán szerzett meg az Uránia, hogy bemutathassa az aradi közönségnek. 175

* Az idei könyvpiac szenzációs ujdonsága: Balla Ignác „Rothschildok” című könyve. Ára 7 kor. Kapható Kerpel könyvkereskedésében. Telefon 385.

Kossuth-kalapos idegenek az aradi veszthelyen.

(Két külföldi ur titokzatos kossuruja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 1.

Ki tudja meddig fogja még izgatni az aradiak fantáziáját az a két idegen ur, akik ma, kedden este hét órakor szállottak meg a Fehér Kereszt két elsőemeleti szalonjában. Csaknem minden esztendőben, néhány nappal október hatodika előtt, telefonon rendelnek szobákat a budapesti Hungária-szállóból az aradi Fehér Kereszt szállóban két idegen ur számára. Az illetők mindig este 7 órakor érkeztek és másnap reggel mentek tovább Segesvárra, ahol szintén telefonon rendeltettek lakást. Ennek a két különös urnak úgy látszik itt nincs más hivatása, minthogy egy szép babérkoszorút elhelyezzen az aradi vértanuk emlékoszlopán, azután pedig tovább mennek Segesvárra, ahol a Petőfi-emléken teszik le kegyeletük kossuruját.

Ezt a hazafias lelki megnyilatkozást azért érdemes följegyezni, mert a két férfiú — német. A hatvan-hetven év körüli urak németül beszélnek és rendkívül titokzatosan viselkednek. A köpcös két férfiú egyszerűen öltözködik és mindketten Kossuth kalapot viselnek.

A vendégkönyvben ezek az adatok olvashatók a rejtelmes utasokról:

1. Siegmund Friedl Fachschriftsteller Wien.

2. Filipp Arnold student Brüssel.

Amikor a két vendég ma este kitöltötte a szállodai bejelentőlapot, a főpincér megkérdezte az ősz, kopaszodó „studenttől”:

— Az életkort nem méltóztatik kitölteni?

Az aggastyán szigorúan felelte:

— Ahhoz senkinek semmi köze sincs, hogy én hány éves vagyok.

Sok csomaggal érkeztek és azonnal fölmentek a szalonjukba. Néhány perc múlva lementek az étkező terembe és a szobák kulcsát magukkal vitték. Egyenesen a konyhába siettek s ott finom husokat válogattak ki, meghagyva, hogy nekik csak azokból süthetnek. A konyha személyzete örült a látogatásnak, mert egy-egy arany borralót kapott mindegyikükük. Általában sok külföldi arannyal rendelkeznek és azzal fizetnek. Ez a két öreg ember ma is ép úgy, mint minden évben, a hajnali órákban kocsin kimegy a veszthelyre és a magukkal dobozban hozott babérkoszorút a kömeleken elhelyezik, aztán a reggeli gyorsal Segesvárra utaznak. Ott a Petőfi emléknél megisméltödik ez az áktus.

Ma este az Aradi Közlöny munkatársa beszélni próbált a két urral. Vacsoraközben kísérelte meg a közeledést, de a rejtelmes aggastyánok ezt üzenték:

— Nem áruljuk el inkognitónkat. Senkivel se akarunk beszélni.

Vacsora után azonnal fölmentek a szobájukba s amikor a folyosón meglátták az imént irántuk érdeklődő újságíró, tünémenyes gyorsasággal vontak lakosztályukba.

VIDÉK.

Mikor lesz a szüret a Hegyalján? *Apatelekről* jelentik: A változékony időjárás miatt az idén a szüreti határidő kitolódott. A hegyközség úgy határozott, hogy idén október hetedikén szüretelnek, azonban meg van engedve a gazdáknak az is, hogy későbbi terminuson szüreteljenek. A termés igen gyenge, a kereslet azonban nagy. Selénden szintén október hetedikén lesz a szüret. Magyarádon ugyanolyan szüreti határozatot hoztak, mint Apateleken.

HIREK.

A háborus hírek és a tőzsde.

— Áresések az érték és gabonatőzsdén. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 1.

A Balkán háborus hírei nyomán olyan pánik és derut uralkodott a mai előtőzsdén, a minőre az orosz-japán háboru óta nem emlékezünk. A bécsi piacon is hasonló viszonyok uralkodtak, minek következtében a fejtelenség és zavar olyan nagy volt, hogy az üzlet zürzavarában és lármájában alig lehetett eligazodni. Ma mindenki realizált és kontremínált, félelem és rettegés uralta a helyzetet. A nemzetközi, ugyszintén a helyi értékek 10—15 koronával estek és azért legolcsóbb áron zárultak. A készárúpiacon is csak árengedménnyel lehetett eladni. A járadékpiac is igen lanyha volt, azárhanyatlás $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{2}$ százalékot tett ki. A zárlat ingadozó volt.

A Balkán-államok mozgósításáról szóló hírek nemcsak a budapesti értékpiacon, de a gabonatőzsdén is nagy pánikot okoztak. A gabonabörze megnyitásánál életveszedelmes tolongás és szinte minden képzeletet fölülmulóan élénk forgalom volt, óriási hozmozgalommal. A spekuláció ugyanis, amely az utóbbi napokban a nagyobb fölmondások hatása alatt nagy kontremín érdekeltséget vállalt, ugyszólván minden áron vissza akarta vásárolni az eladott kötések. — Attól félt, hogy ha a Balkán-államok harci készülődése esetleg súlyosabb komplikációkat okozhat, a taktikai műveletek keresztülvitele talán még nehezebb lesz, mint most. Ennek tulajdonítható az, hogy ma délelőtt rendkívül izgalmas üzletmenetnél a buza 40, a rozs 30—40, a zab pedig mintegy 70 fillérrel nagyobb áron került forgalomba, mint tegnap. Az izgatottságot fokozta az is, hogy kisebb spekulálók terhére több kisebb nagyobb ángázsmánt rendeztek kényszervásárlás formájában és az, hogy *Löv* tőzsdelátogató, akit általánosan vagyonos embernek ismertek, ma délelőtt öngyilkosságot követett el.

A határidőpiacon rendkívül izgalmas üzletmenetnél óriási hozmozgalom keletkezett ma reggel, sőt még délelőtt is az egész vonalon rendkívül szilárd volt az üzlet iránya, mert a külső politikai bonyodalmaktól való félelem, helyesebben a Balkán események sürgős fedezésvásárlásra készítették a kuliszt. Felmondás buzából 133.000, rozsából 18.000, zabból 50.000 mm.

Bécsből jelentik: A balkáni államok mozgósításáról szóló hírek *riasztó hatást* keltettek a börzén, amelynek megnyitása valósággal viharos volt s az árfolyamok rohamosan hanyatlottak. Különösen a vidékről számos eladási rendelet érkezett s a forgalom már a megnyitás után valósággal tomboló láрма közben folyt le. Skodarszvények tegnaphoz képest hetven koronát, alpesi részvények hatvan koronát, rimamurányi harmincöt koronát, a prágai vasrészvények százkilencven koronát, dunagőzhajós részvények hatvan koronát vesztek árfolyamukból.

Berlínből jelentik: A tőzsdén ma a megnyitás után *óriási dernt* keletkezett. Az árak rohamosan estek és csak hosszabb idő után állt be valamelyes nyugalom, ami az árhanyatlást némileg javította. Ha a dernt még hosszabb ideig tartott volna, akkor a berlini börze a tavalyi és négy év előtti fekete naphoz hasonló pánikot ért volna meg.

Párisból jelentik: Az értéktőzsdén nagy nyugtalanságot okoztak a háborus hírek. Az előtőzsdén *nagy mennyiségű papírt vetettek piacra* és a nagy eladások következtében az árfolyamok feltűnően hanyatlottak. Különösen az orosz értékek árfolyama esett. Egyes orosz papírok 150—170 frankkal estek.

— Román tanítók ünnepe Aradon. Az aradmegyei görög keleti románok tanítóegyesülete ünnepi közgyűlést tartott. Az ünnep az aradi román tanítóképző és papnevelő intézet százéves főnállását méltatta, másrészt annak kereteiben avatták föl az intézet volt kiváló tanárának, *Ceotea* Tivadarnak mellsobrát. A szobor fehér márványból való, szürke márvány talapzaton, Albert Andornak, a tehetséges aradi szobrásznak műve és finom hűséggel, kifejező módon adja vissza a néhány év előtt meghalt professzor vonásait. Az ünnepen résztvett *Papp* I. János püspök, *Varjassy* Árpád kir. tanácsos tanfelügyelő, a temesmegyei, krassószörény- és biharmegyei román tanítóegyesületek kiküldöttei és igen sokan a román notabilitások közül. A gyűlést *Moldován* József, a tanítóegyesület elnöke nyitotta meg, aki üdvözölte a megjelenteket és előbb román, majd néhány magyar szóval köszöntötte *Varjassy* Árpád kir. tanfelügyelőt. *Varjassy* Árpád válaszában hangsúlyozta, hogy huszonnyolc éven át, amióta Aradvármegye tanügyét szolgálja, a román egyházmegyei hatóságok részéről mindig előzékenységre talált. A szoboravatásnál *Papp* I. János püspök beszédében megemlékezett arról, hogy *Ceotea*val évek hosszú során át működött: azután *Hamsea* Ágoston arki-mandrita, bodrogi kolostorfő avatta föl a szobrot, amelyet a jelenvolt művész, *Albert* Andor adott át az intézetnek. A tanítógyűlésen *Pipos* Péter dr. emelkedett szellemű beszédet tartott *Jean Jaques Rousseau*-ról, a nagy társadalomnevelő születésének kétszáz éves fordulójára alkalmából. Délben társasabéd volt, amelyen a többek között *Ciorogariu* Romulusz, a papnevelő igazgatója és *Goldis* László szentszéki titkár mondtak felköszöntőket.

— Ünnepi istentisztelet a várban. A király névnapja alkalmából, október 4-ikén, pénteken, a vár templomában délelőtt 9 órakor ünnepélyes isteni tiszteltet lesz, amelyen *Rolko* Gizi urhölgy fog énekelni, a Feren-téri polgári fiúiskola tanulói több egyházi éneket adnak elő, míg a katonai zenekar vonós hangszereken az egyházi zenét fogja szolgáltatni.

— Apad a megáradt Maros. Aradon a mérnöki hivatal mérései szerint a víz ma már este tíz óráig tizenhét centiméter apadást mutat és tekintettel arra, hogy az esőzések is megszűntek, az mondható, hogy az árvízveszély megszűnt. Ma az a hír terjedt el, hogy a víz a veszthelyet is elöntötte. Ez nem felel meg a tényeknek. A víz a vár allét borította el, de a várnak III-as számú kapuján át el lehet jutni az emlékoszlophoz és a gyászünnepet meg is tartják a veszthelyen. *Radnáról* jelentik: A Maros tegnap este óta állandóan apad. Ha az apadás állandó marad, a folyó néhány napon belül visszatér medrébe. A Maros ma reggelre fél métert apadt. A veszély szűnőfélben van. A radnai határban levő eséplés alatt álló buza asztagokat az ár magával ragadta, tönkre téve az idej buza termés nagy részét. *Lippáról* jelentik: A Maros ma huszonkét centimétert apadt. Az árvízveszedelem teljesen megszűnt. A közkörház konyháját is használatba lehet ma már venni.

— Negyven éves jubileum. A Duna biztosító társaság aradi vezérügynöksége díszes ünnepség keretében ülte meg ma *Laubner* József, a társaság volt titkárának negyven éves szolgálati jubileumát. Az elhangzott üdvözlő beszédek után a tisztviselők a jubilánsnak díszes ajándékot nyújtottak át, a nap folyamán pedig tisztelői és barátai részben sürgönyileg, részben személyesen fejezték ki jó kívánságaikat.

— Kinevezés. A magy. kir. pénzügyminiszter *Barsy* Aurél aradi magy. kir. sóhivatali ellenőrt államhályének meghagyása mellett a IX-ik fizetési osztályba nevezte ki.

— **Letartóztatott aradi betörő.** Mikor az aradi rendőrség detektívai Bécsben jártak, hogy a Weisz Dávid aradi fűszernagykereskedő kárára elkövetett pénzlopásnak az osztrák császárvárosban rendőri őrizet alatt lévő tettesét kihallgassák, ez azzal védekezett, hogy alibit tud bizonyítani Budapesten, mert a büncselekmény elkövetésének napján a magyar fővárosban volt. A detektívok vele együtt Budapestre utaztak. Fővárosi kartársaitól ekkor arról értesültek beszélgetés közben, hogy a fővárosi rendőrség egy Tóth Szikra István nevű betörőt keres, de nem tudja kézrekeríteni. Az aradi detektívok igen hasznos utbaigazítással tudtak szolgálni a többszörösen büntetett, igen nehéz fajtájú gonosztevőre vonatkozólag, mert többször volt dolguk vele és ismerték azt a szokását, hogy mihelyt valahol nagyobb zsánerű betörést elkövetett, azonnal megszökik onnan és mindannyiszor igen nagy munkába kerül elfogatása, valahányszor csak valamilyen büntetetlen keze benne van. A fővárosi tilkosrendőrök igen jó hasznát vették a kapott adatoknak és ezt bizonyítja, hogy ma sürgönyileg arról értesítették az aradi rendőrséget Budapestről, hogy ott Tóth Szikra Istvánt letartóztatták. Rédl József aradi detektív ma este fél tíz órakor Budapestre utazott és elhozza a betörőt, mert az aradi rendőrség azzal gyanúsítja meg, hogy a tavasz óta elkövetett nagyobb betörések mind az ő lelkiismeretét nyomják és valószínű, hogy a román egyházi könyvkereskedésbe, továbbá Kalmár József műszerész lakásában és több uriháznál elkövetett fosztogatás tettese a rendkívül ügyes betörő volt.

— **A zsinagógából.** A templomi előljárással ezennel köztudomásra hozza, hogy f. hó 2-án, Semini acereth előestéjén az esti istentisztelet egy negyed hat órakor kezdődik. Hazkarah f. hó 3-án (csütörtök), ugy a háromnegyed hét órakor kezdődő reggeli istentisztelet alkalmával, valamint a kilenc órakor kezdődő muszaf imával kapcsolatosan leszen. Az előljárásság.

— **Meghosszabbított nyári menetrend.** Az Arad—Hegyaljai Vasutak igazgatósága értesíti a közönséget, hogy a hirdetett téli menetrend helyett egyelőre november elsejéig a nyári menetrend marad érvényben.

— **Sulyos automobilbaleset.** Makóról jelentik: Frankfurter Lázár makói földbirtokos kocsiján gyerekeivel és sógorával a tanyájára igyekezett. A főúton egy bérautomobil jött velük szembe. A lovak az autótól megbokrosodtak és a kocsit felfordították. A gyerekek súlyosan megsebesültek.

— **Köszönetnyilvánítás.** Istenben megdicsőült Rosenberg Sándor dr., hitközségünk felejtetlen lelkipásztorának sirján emelendő síremlékre e héten a következő adományok érkeztek be: Reisinger Sándor 20 koronát, Fodor Gyula, ifj. Kaufmann Lajos és Schreiber Vilmos 10—10 koronát, Deutsch Herman, Kilényi Zoltán dr., Nemess Géza és Weinberger Ede 5—5 koronát adományozott. Ezen kegyeletes adományokért ez uton mondunk benső köszönetet. Az előljárásság.

— **Késelő szobaleány.** Gáts Vazul tisztiszolga feljelentést tett a vele együtt szolgáló Pintér Julia szobaleány ellen könnyű testisértés miatt az aradi rendőrségen, mert a leány a katonát, mikor ez a kölcsönadott harminc korona pénzét tőle visszakövetelte, haragjában megszúrta. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— **Az aradi aszfalt botrány.** (Panaszos levél.) Lakom a Szép-utcában (Asztalos Sándor-utca) naponta negyszer, sokszor ötször sétálok rajta végig s azon tündököm, miért fizetünk évenként egy vagyont az aszfalt fenntartásért a mikor mi nyaktörő járdákon bukácsolunk és veszélyeztetjük lábaink s testünk épségét. Mikor világítják már meg Önök ezt az országra szóló aszfalt botrányt s mikor lesz vége e szemérmetlen fizelmeknek. Tisztelettel Y. Z.

— **Baleset szecskavágó gépnél.** Martin János huszonnégy éves gazdasági munkás Hármory László dr. almásiratosi gazdaságában ma délután kukoricaszárakat vágott a szecskavágón s a gép etetése közben annak kései jobbkezt elvágta. A súlyosan sérült munkást az aradi kórházba szállították.

— **Szólótolvaj tanulók.** A solymosi szőlőhegyen népiskola tanulók megdézsmálták a szőlőtermést. Lengyel Imre lippai ev. ref. lelkész és Mágory János főellenőr radnai állomásfőnök szőlőjébe hatoltak be. A csösz tetten érte a szőlődézsmálókat, de vesztére, mert vérese verték. A radnai csendőrség most nyomozást folytat a szőlótolvajok után, kiket az iskolaigazgató is kutat eddig eredménytelenül.

— **Cocus lábtörő, cocus szőnyegek, fűrdő gyékény, parquett kefe, parquett beeresztő kefe, seprők, tisztító szerek, ruha, haj és fogkefék és az összes háztartási cikkek legnagyobb választékban és legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél, Andrassy-tér 15.**

— **Értesitem a t. kereskedősegedek és irodai alkalmazott urakat,** hogy az esti könyvelési tanfolyam f. évi október hó 2-án veszi kezdetét a Ziffer S.-féle írógépvállalattal kapcsolatban. Engel Mór tanfolyamvezető. 6116

— **Csik János Aradmegye földrajzát, Aradmegye kis iskolai térképét az új helynevekkel és iskolai árjegyzékünket tiszteletpéldánykép bevezetésre kérje minden aradmegyei tanító. Kiadja Ingusz I. és Fia Arad.**

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izlésesen és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal Freimann József speciális képeretezőhöz Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képeretézéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 8881

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók Ingusz I. és fiánál csak a Weitzer-utcában.**

— **A legujabb női táskák már megérkeztek Hegedüs Gyula cégnél.**

— **A Biró-féle „Havasi Gyopár Crém Párisban.** Egy elsőrangú és kiváló magyar szépitőszernék a kitüntetéséről értesülünk. A párisi hygienikus kiállításon a Grand Prix érdemkeresztjével, aranyéremmel és diszoklevéllel tüntette ki a zsűri a dr. Biró-féle „Havasi Gyopár Crém“ készítményeket. E magas kitüntetés felülmúlhatatlan és legjobb arcápolószereket érte és ezzel szinte bebizonyítva látjuk, hogy kozmetikai termékeinkért nemcsak restelkednünk nem kell a külföld előtt, de azok helyüket megállva, versenyképesek is. 5093

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért. 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzömbintésében, Aradon.**

— **Arad város új lakbér szabályrendelete Kerpel Izsónál kapható.**

— **Esperanto könyvek Kerpelnél.**

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.**

TÖRVÉNYKEZÉS

Az ügyvédjelölt — nem lehet iparos.

— *Az aradi kamara határozata.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, október 1.

Figyelemre méltó határozatot hozott ma délután az aradi ügyvédi kamara választmánya Szalay Károly elnöklésével. Egy békéscsabai ügyvédjelölt arra kérte a kamara választmányát, engedje meg neki, hogy jogi gyakorlat mellett ipari gyakorlatot is folytathasson.

Elmondta S. ügyvédjelölt a beadványában, hogy ő egy békéscsabai ügyvédi irodában évek óta joggyakorlatot folytat s az aradi kamarának is bejegyzett tagja. Az apjának Békéscsabán kaptakészítő gyára volt s azt az apja vezette míg nem egy baleset következtében meghalt. Az anyja nem tudta jól vezetni a vállalatot, ezért ő megtanulta a kaptakészítést és dirigálta a gyárat, délelőtt azonban rendszeren eljár a tárgyalásokra és intenzív jogi gyakorlatot folytatott. Nemrégiben megsebesült a gyárban. Mivel tagja a munkásbiztosító pénztárnak, segély iránt folyamodott, azonban a pénztár megtagadta a segélyt és kimondta, hogy az ügyvédjelölt nem végezhet rendszeres ipari munkát.

S. azért folyamodott a kamarához, hogy ipari működéséhez kikérje annak beleegyezését és ezen az alapon pörölhesse a munkásbiztosító pénztárt. Az aradi kamara hosszas vita után kimondotta, hogy S. nem végezhet rendszeres ipari munkát.

Az indokolás szerint a kamara nem azért tartja összeférhetetlennek ezt a két állást, mintha a kaptakészítést lenézné, vagy azt méltatlannak találná egy ügyvédjelölthöz, hanem, mert a törvény bizonyos meghatározott tanulási, helyesebben gyakorlati időt szab az ügyvédjelöltnek. Már pedig, ha az ügyvédjelölt csak fél napig dolgozik az irodában, fél napig meg a gyárban foglalatoskodik, akkor nem szerezhethet kellő jogi gyakorlatot.

§ **A tokaji szerelmi dráma hőse a Kuria előtt.** Budapestről jelentik: Rendkívül érdekes és szenzációs szerelmi, dráma ügye került ma tárgyalásra a Kuria. Emlékezetes még, hogy a múlt év november 17-én Tokajban Geöcze István volt honvédkapitány revolverrel halálra sebesítette a város főjegyzőjének, Gyöngyössy Lajosnak feleségét, született Mikola Mária Melániát s azután önmagát lötte föbe. A szerencsétlen asszony még aznap meghalt, Geöcze István pedig hónapokig fektült a kórházban, amíg végre felgyógyult és a sátoraljaujhelyi törvényszék ítéletet mondhatott felette. A vizsgálóbíró előtt és a tárgyaláson azzal védekezett Geöcze István, hogy Gyöngyössynél négy év óta szerelmi viszonyt folytatott és megbeszéltek, hogy tengerentútra szöknék és ott együtt boldog életet fognak élni. Közbejött azonban Niedermüller Ferenc állatorvos, akivel Gyöngyössyné szintén szerelmi viszonyt kezdett. Mikor ezt Geöcze megtudta, kérdőre vonta Gyöngyössynét. Az asszony azonban tagadta ezt a viszonyt s azzal indokolta meg Geöczével való szakítását, hogy férjével akar békésen együtt élni. Geöcze Istvánnak ez ellen nem volt kifogása, de figyelmeztette Gyöngyössynét, hogy a Niedermüllerrel való viszonyát nem tűri s mindkettőjüket agyonlővi. November 16-án este azután meggyőződött arról, hogy Gyöngyössyné szerelmi viszonyt folytat Niedermüller állatorvossal s ez érlelte meg benne az elhatározást, hogy Gyöngyössynét agyonlővi s azután önmagát is elpusztítja. Másnap reggelig érlelődött benne ez a terv és november 17-én délelőtt 9—10 óra között elment Gyöngyössyné lakására, ahol elkövete a szerelmi drámát. Geöcze Istvánt gyilkosság bűntettével vádolta meg a királyi ügyészség és a sátoraljaujhelyi törvényszék a nyár elején megtartott főtárgyaláson — miután az esküdtek bűnösnek mondták ki Geöczét — három évi börtönre ítélte.

A semmiségi panasz alapján ma vizsgálta felül az ügyet a Kuria tanácsa Vavrik Béla elnöklése alatt és a semmiségi panasz elutasításával jóváhagyta az esküdtbíróág ítéletét.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Makó. Sajnáljuk, de ajánlatára nem reflektálhatunk.

Névváltozás. Születési, erkölcsi, illetőségi bizonyítvány. Egyenesen a belügyminisztériumba is küldheti.

Y. Z. Majd felhívjuk rá az illetékesek figyelmét.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Ujarad, október 1.

A Maros áradása, illetve több helyen való kiöntése következtében a szántóföldek is víz alá kerültek. Ugy ezen körülmény, mint a háborús hírek hatása alatt a gabonauzlet irányzata szilárd.

Elkelt a mai piacon:

2000 mm. buza	21:00—21:40
Rozs	18:40
Árpa	19:20
Zab	18:40
Ó-tengeri	21:00
Morzsoljt új-tengeri	14:00

(consuum.)

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 1

Készaru.

Amerika változatlan. Kínálat, vételkedv korlátolt, 15 ezer mm. 10-15 fillérrel magasabb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11 28	1 29 11 32 11 33
Buza 1913. áprilisi	11 85-11 86	11 87-11 87
Rozs 1912. októberi	9 62	9 63 9 62 9 63
Rozs 1913. áprilisi	10 17	10 18 10 28 10 29
Tengeri 1913. májusi	7 75-7 76	7 75-7 76
Zab 1912. októberi	10 68	10 69 10 76 10 77
Zab 1913. áprilisi	10 66	10 67 10 65-10 66

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 1. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	—	—	106 90
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	86 20
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ^o / _o	—	—	75 50
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	—	—	86 50
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	86 50
Magyar nyereséysorsjegy kölcsön	—	—	211—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	150—
Osztrák járadék papírban	—	—	86 25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	89 45
Osztrák járadék aranyban	—	—	111 90
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	86 25
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	155—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	20 90
Magyar hitelbank-részvény	—	—	841—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	640 58
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	—	—	730 55
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19 00
Német birodalmi márka	—	—	117 80
Londoni vista	—	—	241 70
Páris vista	—	—	95 32 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	28 55

Kőbányai sertés piac.

— Október 1. —

Szeptember 30. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 164—167 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 174—176 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi szeptember hó 27. napján volt készlet 33608 drb. — 1912. szeptember hó 28-án felhajtott 158 drb. — 1912. szeptember 28-án elszállított 376 drb. — 1912. szeptember 29. napjára maradt készletben 32842 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerdán, 1912. október hó 2-án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Henschel fuvaros.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Hauptmann Gerhart. Fordította: Molnár Ferenc. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Henschel	Keszler Ede	Wermelskirchné	Benkóné.
Henschelné	Folliusné.	Fanciska	Nógrády M.
Schäl Hanne	Kápolnay J.	Ferkó	Beregi S. dr.
Siebenhaar	Polgár S.	Gyuri	Delli Lajos
Wermelskirch	Várnay Jenő	Hildebart	Kalcsár L.

Kezdete este 1/8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma szerdán, 1912. október 2-án:

1. Mozgófénykép-ujság. Aktualitások. — 2. Pápa és a Vatikán. — 3. A tudatlan lopás. Kacagató vigjáték. — 4. Va banque. Dráma a Lagunák városából. — 5. Pali mint szolga. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-ter mellett.)

Ma szerdán, 1912. október 2-án

1. Az asszonyok választójoga. Humoros. — 2. A féltekeny feleség. Humoros. — 3. Bikaviadal. Természet után. — 4. A kis hős. Dráma. — 5. Pápa a vatikánban. A világ legértékesebb mozgófényképe. — 6. Halálba egyesülve. Szenzációs dráma 2 felvonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

A Függetlenség 1912. október 1. számában *A jóbarátok* című cikkben engem ok nélkül gorbán sereget. Ezt kereskedői jóhírnevem megvédése érdekében nem hagyhatom válasz nélkül. Nem igaz az, hogy én az éjjeli kávéházak ismert alakja vagyok. Nem igaz, hogy én *Hunyadi* kereskedővel összeveszttem. Nem igaz, hogy én sértő levelet írtam volt üzlettársamnak. Nem igaz, hogy engem a bíróság megbüntetett volna.

Ellenben igaz az, hogy az öcsém, Ferdinánd Ferenc valami miatt összekapott Hunyadival és az öcsém ezért kisebb penzbírságot kapott.

Ebből is láthatja a közönség, hogy mennyire lehet hitelt adni a Függetlenség híreinek.

Arad, 1912. október 2.

Ferdinánd Demeter, nagykereskedő.

Apollo gyertya

Az összes gyártmányok legjobbjá

6849

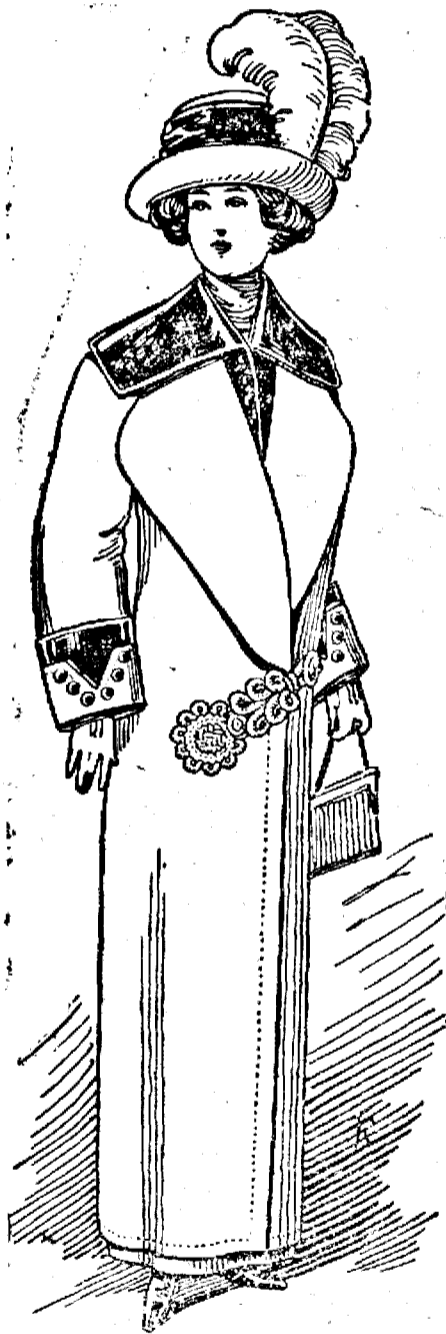
Bámulatos,
mily gyorsan hat a Solarine,
a folyékony fémtisztítószer. Szem-
pillantás alatt fénylik, bármit tisztít-
sunk is vele. Mindamellet
szavatoltan sav-és
méregmentes.

* Az ezen rovat alatt közöltakért nem vállal felelőséget a szerkesztő.

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

női felöltők áruháza

Arad, Andrassy-ter 8.

TEL:
855.SZABOTT
ÁR

Ujdonságok:

Angol felöltők
Plüsch kabátok
Posztó köpenyek
Szőrme kabátok
Színházi köpenyek
Leányka és
Gyermek kabátokban
Szőrme garnitúrák nagy vá-
lasztékban

6491

— **A temesvári tőzsde megnyitása.** *Temesvárról* jelentik: Ma délelőtt nyílt meg a temesvári áru- és értéktőzsde a kezdeményező Lloyd-társulat diszközgyűlése keretében. Az ünnepélyhez igen számosan gyűltek össze az új palota kupola csarnokában. A közgyűlésen nagypéli Sternthal Salamon, a Lloyd-társulat igazgatója elnökölt. Megnyitó beszéde után Szana Zsigmond kereskedelmi tanácsos, takarékpénztári igazgató ünnepi beszédeben méltatta a tőzsde fontosságát. Majd a gazdaközönség nevében Vargics Imre nagybirtokos kívánta a legjobb sikert az újonnan megalakult tőzsdének. Végül Geml József kir. tanácsos, polgármesterhelyettes a város nevében mondott meleg üdvözlő szavakat, mire Sternthal Salamon igazgató a temesvári áru és értéktőzsdé-hivatalosan is megnyitottnak kijelentette. A tőzsde hétfőn délelőtt nagy érdeklődés közt megkezdte működését.

— **Orvosi hír.** *Lukács Jenő* dr. gyermek-kórházi főorvos hazaérkezett és rendeléseit ismét megkezdte. (József-főherceg ut 12. sz. a. Telefon 787.) 6180

— **Titokzatos kéz.** *Máramarosszigetről* jelentik: Az itteni Royal kávéház kapualjában a csendőrök egy levágott emberi balkézűt találtak, melynek ujjairól a körmelek le vannak metszve, a kéz felső része pedig félig lenyuzva. A közelben semmi vérnyom nem látható. Az orvos megállítása szerint a kézfűt az éjjel vághatták le. A csendőrség a titokzatos ügyben nyomoz.

— **Meghalt a szadagorai csodarabbi.** *Czernovitzból* jelentik: Egész Magyarország ismerte a szadagorai csodarabbi: *Friedmann Áron* hírét-nevét. Hivők ezrei zarándokoltak hozzá tanácsért. Friedmann hetek előtt súlyosan megbetegedett és akkor egy bécsi szanatoriumba vonult. Ott azonban hiába kezelték, ma reggel harmincöt éves korában meghalt. Holtestét hazaszállítják Szadagorára és ott temetik el hívőinek országos részvétele mellett.

— **Bérbeadott városi földek.** A gazdasági szék ma bérbeadta a baltamikai düllőben fekvő hetvenhárom holdas parcellát a gáji gazdák szövetkezetének huszonhat korona harminc fillér holdankénti árban.

— **Atlantika teái legjobbak és legolcsóbbak.** Arad, Andrassy-tér 20.

— **Elgázolás.** Ma délben Ruszkó Róza nyolc éves leány egy eddig ismeretlen nevű fuvaros társzekeréről leesett s a nehéz kocsi a gyermek testének több részén súlyos sérüléseket okozott. Állítólag a kocsist többen figyelmeztették, hogy álljan meg, hogy a gyermek leszállhasson, de ez felszólítás hallatára lovai közé csapott és futásra készítette.

— **Öngyilkosság.** Serbán Józsefné napszámos neje ma délután Virág-utca hét számú lakásán marólugott ivott és súlyos belső sérülésekkel került a kórházba. Az öngyilkosságot azért követte el, mert életunt lett.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 30-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Biró Sándor kereskedelmi tanárnak Magda nevű leánya. Jeck Mátvás szabónak Teréz nevű leánya. Farkas Lajos mázolóknak László nevű fia. Pekári János állomásfelügyelőnek Magda nevű leánya. *Meghalt:* Özv. Argyelán Demeterné 30 éves női szabó segéd. Arlovszki János 47 éves mozdonyvezető. Pakurár Péter 72 éves magánzó. Riegler Anna 4 éves leány. *Házasságot kötött:* Zámbovics Rudolf tanító Schannen Ilonával. Baumgartner Róbert szabó Szolozki Gizellával. Sepurár Mózes napszámos Séllei Juliannával. Prohászka Antal napszámos Papp Szidóniával. Murza Henrik cipész Ábrahám Gizellával. Gavrilovics Sándor lakatos Kocsis Teréziával. Ruda Mátvás gépész Dessean Popovics Irénnel.

— **A szó „Sunlight“** valóságos fogalomná lett, amely a szappan terén előállított legjobb minőség megjelölésére szolgál. Sok utánpótlás van a Sunlight szappannak, melyek azonban jó minőség hiányában csak a külsőségekre szorítkozhatnak és valódi Sunlight-szappanként jutnak forgalomba, mert a vásárló háziasszonyok a Sunlight szó alatt a kitűnő szappant ismerik, az ilyen megtévesztő ajánlattal tehát könnyen félrevezettetnek. Figyeljünk tehát a vásárlásnál a Sunlight szappan eredeti csomagolására.

— **Arad város új lakbérleti szabályrendelete** Dr. Rácz Sándor magyarozatával kapható Pichler Sándor könyv és papírkereskedésében Arad, Szabadságtér.

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatu brilliáns, gyémántékszerek, világhírű gyártmányu órák** *Igaz Sándor* elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— **Tudja Ön, mi az ujság?** Hogy az alkalikus, szénsavdus Apolló-borvizet Aradon minden fűszerkereskedésben kaphatja! És pedig csak 28 fillérért a családi üveget, 18 fillérért az egy literet. Ha egészsége akar maradni, ne hiányozzék asztaláról az Apolló-víz! Főraktári telefon 686 szám. 6176

— **Csik János Arad megye földrajzát, Arad megye kis iskolai térképét az új helynevekkel és iskolai árjegyzékünket** tiszteletpéldánykép bevezetésre kérje minden arad megyei tanító. *Kiadja Ingusz I. és Fia Arad.*

— **Értesitem a t. kereskedősegek és irodai alkalmazott urakat,** hogy az *esti könyvelési tanfolyam* I. évi október hó 2-án veszi kezdetét a Ziffer S.-féle írógépvállalattal kapcsolatban. Engél Mór tanfolyamvezető. 6116

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** *Ingusz I. és fiánál* csak a Weitzer-utcában,

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért-180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon,

— **Arad város új lakbér szabályrendelete** *Kerpel Izsónál* kapható.

— **Esperanto könyvek** *Kerpelnél.*

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A budapesti forradalom.

— *A májusi zavargás vádlottjai* —
Saját tudósítónktól.

Budapest, szeptember 30.

A május 23-iki zavargás vádlottjainak bünpörét ma kezdte tárgyalni a budapesti büntető törvényszék *Usáder Gusztáv* elnöklésével. A beidézett tanúk megjelenésének konstatálása után az elnök az általános kérdésekre hallgatta ki a vádlottakat, azután pedig a vádesetekre vonatkozólag. A beidézett nagyszámu tanukra és a vádlottakra való tekintettel az elnök akként intézkedett, hogy a mai első tárgyalási napon a vádlottak felét hallgatta ki a vádra vonatkozólag s minden egyes vádlottal szemben azonnal folytatja esetenként a bizonyítási eljárást is.

Az első vádlott *Sztamenkovits Mihály* 21 éves villamos szerelő azzal volt vádolva, hogy május 23-án este az Aréna-ut és a Garai utca sarkán gázlámpákat és ablakokat dobált be.

— Itt van egy rendőri jelentés, amelyet ön is aláírt és a melyben azt állítják, hogy Sztamenkovics házról-házra járt, úgy dobálta be kövekkel az ablakokat.

— Erről én nem tudok semmit.

— Miért írta hát alá, ha nem tud ezekről az esetekről?

— A jelentést Horváth kollégám csinálta s én csak aláírtam.

Kihallgatta ezután a bíróság Gyurinác Szabó villamos berendezési vállalkozót, akinél a vádlott állandó alkalmazásban állott. A tanu elmondotta, hogy Sztamenkovicsal együtt volt ott a Garai utcában május 23-án este. Sztamenkovics ép akkor jött haza Rákospalotáról a munkából, vele együtt nyugodtan álldogált az utcán. Mikor jött az attack, akkor bemenekültek egy kapu alá, ahonnan aztán a rendőr kihuzta Sztamenkovicsot. Azt is elmondta a tanu, hogy az arénai *Polgári kaszinó* ablakából kiabáltak le a rendőrnek, hogy az a sárgaruhás volt az, aki az ablakokat bedobálta. Kihallgatta még a bíróság Szemcs Miklós villamos-szerelőt is, aki Gyurinác tanu előadását mindenben megerősítette.

Következett a második vádlottnak *Pollák Adolf* cukorkaárusnak a kihallgatása. A kis pupos vádlott beismerte, hogy a Rottenbiller utcában belekeveredett egy csoport tüntető közé, ezek biztatá-

sára követ bedobott egy gázlámpát. Egyebet nem tett.

A harmadik vádlott, *Wulman Antal* háziszolga tagadta, hogy ő a Ludoviceum-utcában lámpákat dobált volna be. Egy katonai őrzőkerült vele szemben, mikor ő a Ludoviceum-utcában ment, ennek a parancsnoka elfogatta és aztán átadta egy rendőrnek.

Az elnök: Előbe tartom önnek a rendőrség előtt tett beismerő vallomását.

— Én azt, hogy ablakokat és lámpákat dobáltam volna be, soha sem ismertem be.

— Konstatálom, hogy a vádlott a vizsgálóbíró előtt történt kihallgatása alkalmával mindjárt kijelentette, hogy ő a rendőrség előtt nem tett beismerő vallomást.

Az elnök ezután kihallgatta Horváth XVI. János rendőrt, aki a vádlottat előállította. A rendőr elmondotta, hogy a Sajó utcában egy kapu alól huzta ki őt, akire többen felhívták a figyelmét, hogy ő volt az egyik kődobáló.

— Emlékszik ön határozottan arra, hogy ez az az egyén, akit akkor ön előállított és letartóztatott?

— Igen, a ruhájáról ismerem meg.

A következő tanu Schmid György rendőr volt, aki nem látta, hogy a vádlott ablakokat dobált volna.

Az elnök több tanu kihallgatása után a tárgyalást holnap délelőttre halasztotta.

25,000 KORONÁT

fizetünk bárkinek ki bizonyítani tudná, hogy a

Sunlight Szappan

hamisított vagy bárminő ártalmas anyagot tartalmaz. Kisérlelje meg a Sunlight-mosómódszert: beszappanozni, göngyölneni, egy ideig pihentetni, hogy a szappanozás hathatós legyen, azután kimosni és szárítani.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

6601

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ankét a kamarában.

— *A megrendelésgyűjtés az új reformban.* —

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.* —

Arad, szeptember 30.

Többször megemlékeztünk a kereskedelmi miniszternek arról a törvényjavaslatáról, amelyet a vándoriparok rendezése végett készített és véleménymondás végett az aradi Kereskedelmi és Iparkamarának is megküldött. A Kamara vasárnap délelőtt tartotta meg a kamarai tagok, a kerületbeli kereskedelmi és ipari érdekképviseletek kiküldöttei és az aradi kereskedők és iparosok nagy számának részvételével ankétját. A szaktanácskozást nagy érdeklődés előzte meg, ami a törvényjavaslatnak különösen ket intézkedésében találja az okát: nevezetesen egyrészt kimondja, hogy magánosoknál megrendelésgyűjtéssel csak *Magyarországon állandó üzletteleppel bíró kereskedő és iparos* foglalkozhat, tehát ezzel az osztrák és külföldi kereskedőket és iparosokat a belföldön állandó üzlet létesítésére kényszeríti, másrészt pedig a *magánosoknál való megrendelésgyűjtést* — ami eddig csak bizonyos árukra volt megengedve — csekély engedélydíj lefizetése ellenében *teljesen szabaddá teszi.* Az értekezleten a megrendelésgyűjtésre vonatkozólag a vélemények megosztottak: voltak — főleg a nagykereskedők — akik a szabaddá tételt óhajtották és voltak olyanok — főleg a kisebb iparosok — akik a magánosoknál

NEUMANN

M.

uri szabó

és. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elismert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre

való megrendelésgyűjtés teljes tilalmát akarnák kimondani.

A szakértekezletet Ottenberg Tivadar kamarai elnök nyitotta meg, tömören összefoglalva ismertette annak tárgyát és üdvözölve a megjelenteket. Az ankét előadója Zima Tibor kamarai másodtitkár volt, aki nagy tanulmányra és alapos készülségre valló beszédében ismertette a törvényjavaslatot. A vitában elsőnek Faragó Rezső, mint az Aradi Kereskedők Körének titkára indokolta meg a Kereskedők Körének legutóbbi értekezletén elfoglalt amaz álláspontját, hogy a magánosoknál való megrendelésgyűjtés csak az ötvenezernél több lakossal bíró városokban legyen szabad. Garlati János, a pécskai ipartestület elnöke, kamarai kültag, Freudner Mór kamarai levelező tag, mint az orosházi Kereskedelmi Csarnok kiküldötte és Fekete Sándor békéscsabai kamarai kültag, a megrendelésgyűjtés teljes eltűntését kívánták. Licker Ferenc aradi kereskedő Faragó indítványa mellett szólalt fel. Reinhart Gyula kamarai beltag a törvényjavaslatnak különösen azt a részét üdvözi örömmel, amelynek törvényerőre emelkedése az osztrák áruk beözönlését fogja mérsékelni. Hiszen a legutóbbi esztendőben is 200 millió korona értékű textiláru és 80 millió értékű konfekció áru jött Ausztriából az országba. A megrendelésgyűjtés tekintetében a teljes szabadságnak a híve. Zima Tibor előadó reflektált az elhangzottakra és azt a megoldási módot ajánlotta, hogy a magánosoknál való megrendelésgyűjtés szabad legyen, de mindazok, akik valamely törvényhatóság (megye, vagy város) területén magánosoknál megrendelést akarnak gyűjteni, erre vonatkozólag az alispántól, illetőleg a városi tanácstól, mint másodfokú iparhatóságtól, kérjenek engedélyt. A másodfokú iparhatóság az engedélyt csak az illetékes Kereskedelmi és Iparkamara véleményére adhatná ki s így a kamarának módjában állana lehetetlenné tenni a megrendelésgyűjtést ott, ahol a kereskedelem és ipar fejlettségénél fogva arra semmi szükség nincs. A vita további folyamán Róth Salamon mezőkovácsházi ipartestületi elnök az előadó javaslatát ajánlja elfogadásra. Hönig Ottó kamarai tag a javaslat teljes visszautasítását kívánja, Barna Lajos, Varga Kálmán és Balogh Dávid kamarai tagok a megrendelésgyűjtés tilalma, Schaffer Henrik és Heim János a megrendelésgyűjtés szabaddá tétele és a szabad verseny elvének érvényre emelése mellett szólalnak fel. Steigewald Alajos kamarai alelnök, aki az értekezlet vezetését időközben átvette, a vitát bezárta.

— Szüret Máriaradnán és Solymoson. A radnai és solymosi hegyeken az idei szüret október hó 7. és 8. ra van kitűzve. A sok esőzés miatt úgy minőség, mint mennyiségre nézve, nagyon gyenge szüretre van ezúttal kilátás.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távírási tudósítás.

Budapest, szeptember 30

Készáru.

Kínálat, vételkérő korlátolt, 20 ezer mm. változatosan.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.05 — 11.06	11.13 — 11.14
Buza 1913. áprilisi	11.63 — 11.64	11.70 — 11.71
Rozs 1912. októberi	9.53 — 9.54	9.53 — 9.54
Rozs 1913. áprilisi	10.01 — 10.02	10.32 — 10.33
Tengeri 1913. májusi	7.63 — 7.64	7.65 — 7.66
Zsö 1912. októberi	10.33 — 10.34	10.46 — 10.47
Zsö 1913. áprilisi	10.44 — 10.45	10.53 — 10.54

Az árak 50 kilónként számítva.

Kőbányai sertéspiac.

— Szeptember 30. —

Szeptember 27. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 164—167 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig

terjedő súlyban) 167—170 fillér. Közép (páronként 340—280 kgr.) 174—176 fillérig.

Sertéslelészám: 1912. évi szeptember hó 25. napján volt készlet 33708 drb. — 1912. szeptember hó 26-án felhajtott 58 drb. — 1912. szeptember 26-án elszállított 464 drb. — 1912. szeptember 27. napjára maradt készletben 33302 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedden, 1912. október hó 1-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Bocaccio.

Nagy operette 3 felvonásban. Írták: Zell és Genee, Fordította: Evva L. Zenéjét szerző: Suppé F.

SZEMÉLYEK:

Bocaccio	Kállay J.	Izabella	Nogrady M.
Pietro	Balázs B.	Szatócs	Polgár S.
Scalza	Győző A.	Petronella	Benkőné
Beatrice	Hampel I.	Fiametta	Dióssy N.
Lotheringi	Huszár K.	Leonetto	Fáskerty M.

Kezdeté este 7/8 órákor.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. október 1-én

1. Nők, mint soffőrök. Humoros. — 2. Bűvészies átalakulás. Színes. — 3. Borotválás következménye. Humoros. — 4. Asszonyok párba. Szenzációs dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 6 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinapadj

Ma kedden, 1912. október 1-én:

1. A csirkefogó. Kacagató. — 2. A malom árok. Megható dráma. — 3. Megzavart nászjé, vagy idill a kaszárnyában. Kacagató vígjáték 2 felvonásban.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódatosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermekek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsört ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTÉR.*

Cipő különlegességek

Iványi Menyhért

Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női

fekete vagy barna 13 K.

Antilop divat magas cipő 14 K.

Eredeti angol kalapok nagy

választék Gyukits kalap 10 K.

Női vagy férfi sevrő cipő 9 K.

8451

Apolló Színház.

Október hó 1-én

Megzavart nászjé
vagy idill a kaszárnyában

Kacagató vígjáték 2 felvonásban.

A leghíresebb dán színészek által előadva

Ezt megelőzi:

A malom árok.

Megható dráma.

8711

Korányinál

a Szabadságtéren

Mesés öltönyök már 10 K.-tól

Angol felöltők „ 16 K.-tól

Nagy választék téli és szörme kabátokban

Óriási választék cipőkben és kalapokban.

Cipők különlegességek
Amerikai, Angol és Francia fazonban. ::

Kutányi J., Arad.
Vörösmarty-utca 1 sz. Telefon 335

UJ ÜZLET! PINTEA ÉS KLEIN

cipő, kalap és uridivat áruháza
ARAD, Deák Ferenc-utca 4. sz. alatt
MEGNYILT!

5861

Nyílttér.

Sárcipő (Galoschn)

nyel és anólkül

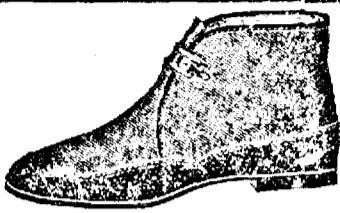
Férfi 6 kor. Női 5 kor.

Szabott árak.

Óriási választék hócipőkben

Kutányi J., Arad,

Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Korányinál

a Szabadságtéren

Mesés öltönyök már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

5441

Nagy választék téli és
szörme kabátokbanÓriási választék cipők-
ben és kalapokban.Tartozik ■ Követel
praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

671—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szegényház kenyér szükségletének szállítása iránt folyó év okt. hó 7-én délelőtt 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: kgmként 26 fill. Bánatpénzül leteendő 300 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1912. évi szeptember hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

15164—1912. kh. szám.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy egy előfordult veszettségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. szept. hó 24-től számított 40 napig köve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiirtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a peczér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiirtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I-foku állategészségügyi hatóságtól. Aradon, 1912. évi szept. hó 24-én.

Sarlót,
főkapitány.

3816—912 kig.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Vinga nagyközség előljárási az utcai égla járdák folytatóságos létesíté-ére a tárgyalás napját 1912. évi október hó 14-ikének délelőtt 9 órára tűzik ki. Az anyag szállítására és a munka teljesítésére a költségvetésben 19450 korona 53 fillér van felvéve és abban van a végzendő munka is részletezve.

Csak írásbeli zárt ajánlatok fogadhatók el és abban 10% bánatpénz fejeben csatolandó.

A feltételek az előljárásnál a hivatalos érák alatt be tekinthetők.

Vinga, 1912. szeptember 29.

Scheffer József, —

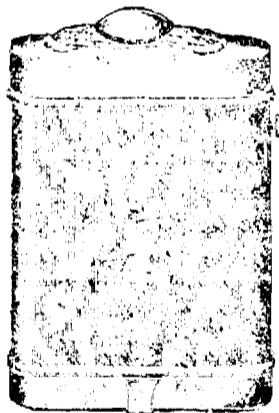
főjegyző.

Dupcza Sebestyén,

bíró.

6192

Villanyos zseblámpa

mindig friss
töltéssel.Villany-
berendezé-
sek, villany-
osillárók.Dynamó
gépek, vil-
lanymotorok
olcsón
kaphatók

Kalmár Józsefnél

Arad, Salacz-utca 2. sz. 6118

Aradi Nyomda

Részvénytársaság

készít

névjegyet

elefántcsontpapíron

= nyoma =

divatos kivitelben.

NEM HANGZATOS REKLÁM

a cél, mert mindenki meggyőződhetik arról, hogy

5544

MAUTNER R.

olcsó áruházában

ARAD, Hunyadi-utca 1. sz.

az őszi idény beálltával szenzációs olcsó árak mellett kaphatók a legfinomabb angol női kosztüm kelmék, férfi szövetek, valódi rumburgi vásznak, damaszt asztalneműek, barchetok, szőnyegek és összes e szakbavágó cikkek. — Üzleti órák: Reggel 7—12-ig délután 1/2-től 1/2-ig.

Vinga nagyközség előljárásiától.

667—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aradvárosi Gyermekkorház részére szükséges iránt folyó év okt. hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: literenként 23 fill. Bánatpénzül leteendő 100 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1912. évi szeptember hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

669—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke Arad sz. kir. város írógép-kellékeinek szállítása iránt folyó év október hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 320 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csakis írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1912. évi szeptember hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Ezen rovatban minden szöveg...
széri beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József u. 22.
Kiadóhivatali telefon: 157. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta úton küldendők — a szövegen a szöveg elír — avagy levélbéllyekben. Tudakozásnak a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknek. (A jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerint számíthat. Minden szöveg 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kivált szövegek a kéziratban előhúzással jelölendők. Az apró hirdetések díjára fizetendő. A hirdetés a kiadóhivatal kivételével díjlanul megvételre. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert értékük semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül eljuttatjuk el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Akar nőülni?

28 éves csinos, vagyonos orosz hölgy, 22 éves egyedülálló árva 400.000 kor. hozománnyal, 38 éves gyermektelen özvegy 120.000 korona vagyonnal és meg sok száz vagyonos hölgy van előjegyzésben. Komoly szándéku urak, ha vagyontalanok is, díjtalan felvilágosítást kapnak. Schlesinger, Berlin 18. 5852

Női kezek

Szólására legjobb a Vojtek és Weiss készítője. III-711

INGATLAN.

Eladó földbirtok.

Temes megye Lippa mellett egy tagban 330 hold 1600 öles hold, melyben 260 hold erdő, többi kitűnő termő föld. Kedvező fizetés, holdankint 300 korona. Ugyancsak e birtok mellett van még 300—300 150 hold mind kevés pénzzel megvehető, esetleg az összeget egy tagba lehet tenni, mert egymás mellett van. Cim a kiadóba. 6167

Egy szép ház

három kétszobás lakással a belvárosban eladó. Cim a kiadóban. 6201

ÜZLETEK.

Eladó egy szabóműhely

eredeti Singer varrógép, Trombita-utca 25. 6084

Egy jóforgalmu

sarok fűszerüzlet italméréssel, forgalmas helyen, nagyobb vállalat miatt átadó. Bővebbet szíveségből Szerle Ágoston úrnál Kasza-utca 2. 6195

OKTATÁS.

Egyszerű- és kötető

könyvvitel, keresk. levelezés, gép- és gyorsírási szaktanfolyamok október hó 1-én kezdődnek a Ziffer S.-féle írógépvállalatnál, József főherceg-ut 7. külön könyvelési esti tanfolyam kereskedőségek és irodai alkalmazottak részére 10 kor. havi díj mellett. Beiratkozás ugyanott. 6117

Ha hull a haja,

használjon magyar haj-perolint Vojtek és Weiss-tól. III-711

ALKALMAZÁST KERES.

1000 korona

óvadékkal, jó bizonyítványokkal rendelkező, pénzbeszedői vagy raktárnoki, esetleg hasonló állást keres október 20-tól. Cim a kiadóhivatalba. 6102

Bizalmi

vagy bármely hasonló állást keres 36 éves egyén. Értesítést kér Abfall, Magyar-utca 20a. 6193

Óvadékkal

és jó bizonyítványokkal rendelkező egyén pénzbeszedői, raktárnoki vagy más bizalmi állást keres. Cim a kiadóban. 6191

KIADÓ LAKÁS.

A város közepén

elegánsan berendezett utcai bitorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban.

Különbejáratu egy utcai

s egy udvari szoba 1 esetleg 2 ur vagy nő részére jutányos árban kiadó Petöfi-utca 10. szám alatt. Értekezhetni a házfelügyelőnél. 6228

Utcai szoba

csinosan butorozott, különbejáratu, kiadó. Kölcsey-utca 9a.

Kiadó magánház.

E. Választó utca 54 b. sz. új magánházban 2 szobás lakás előszobával, szép kert- és udvarral, áthelyezés miatt kiadó. Bővebbet ugyanott. 6203

Egy

külön bejáratu butorozott szoba kiadó november 1-ére, Tökölly-tér 4. szám. Forrai utca sarok. 6098

3 szobás

modern lakás Nagy Sándor-utca 7. szám alatt kiadó. 6151

Különbejáratu

butorozott szoba azonnal kiadó. Esetleg 2-vel ellátással havonként 80 koronáért. Kiss Ernő u. 4. 6178

A poloska

teljes kiirtása csupán Vojtek és Weiss biztos szereivel érhető el. III-711

ALKALMAZÁST NYER.

Fatal segéd

vegyes-kereskedésben alkalmazást nyerhet. Ajánlatok Wittenberger Mórhoz, Kovászi. 6128

Bejárónő

kerestetik azonnalra, értekezni lehet József főherceg-ut 10. sz. II. emelet 7. ajtó. 6130

Pelesekfalvai korezmámba

izraeli a, nős kimérőt keresek. A közlebbi felvilágosítást személyesen adom meg. Schiller Mór Pelesekfalva. 6157

Egy tizta

bejáróné azonnal felvétetik Munkácsy Mihály-utca 6. Jelentkezni ferti cím alatt. 6204

Úgyes fiatal segéd

a rőfős szakmából azonnal felvétetik Marospart Áruház Asztalos Sándor utca 5 sz. 6177

Mindenes leány

ki a főzéshez is ért, jó fizetéssel felvétetik. Cukor Lászlóné, Bóros Béni-tér 11. sz. 6097

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Háztulajdonosoknak

nélkülözhetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308. 5311

Egy fűszer üzlet

berendezése eladó. Cseh Kálmán Arad, Radnai-ut 13a. 6160

Glasy Centomar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknek. Battonya: Geller Samu, Pécska: Lusztig Ernő 5041

Rum compositio

jó házi rum előállítása Vojtek és Weissnál. III-711

KÜLÖNFÉLE.

Kiadó

földszinti páholy B. napra mérsékelt áron november 15-ig. Félvilágosítást ad Hoffmann Ottó fűszerüzlete. 6175

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 8 szobás, előszoba, fürdőszobás 2 lakás november hó 1-ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Fűtési idejű közleddével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzfűtő 100 kilónként 2 kor 70 fillérért hazaszállítva, ugyancsak egész, esetleg fél waggon rakomány cser. bük és gyertyánfát kárelen kívüli legolcsóbb árban bevarozva fűrészelve és basítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hízója, adjon neki Vojtek és Weiss négyes állat tápkezelését. III-711

Taxameteres

Bér-utok

Telefonszám
310

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház.

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz.

662—1912. g. sz.

Árlejtsési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város világító anyag szükségletének szállítása iránt folyó év október hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint. Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak irásbeli ajánlatokkal lehet.

Az irásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelenbe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

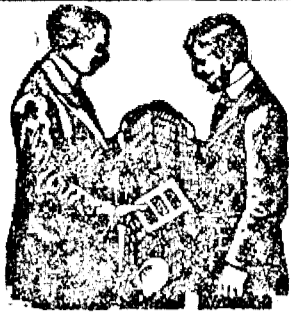
Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi szeptember hó 28-án tartott üléséből.

A gazdasági széke.

Nyomtatványok

izléses és csinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Brünniszövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók
ETZLER és DOSTAL cégnél
 BRÜNN, Schwedeng 41. 5981
 A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direktre a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méreteit is küldjük.
 Dun mintá válasszék megtekintésre hármentve küldeték.

Helyszüke és túlhalmo

zott raktár miatt a legszebb **SIRKÖVEKET**

feltűnően jutányos árért lehet beszerezni

Menráth J.

sirkőraktárban
 József főherceg-ut 11. és Boros Beni-tér 6 szám alatt. 6165

Legcélsezerűbb szab.

Jég-szekrények

minden nagyság és kivitelben, ugyesintén háztartási, vendéglői és nagy hűsítői gyári áron kaphatók

Husserl Manó

Jégszekrény gyarában
 Arad, Szent Pál-utca 11. szám
 Különlegesség azénsav és légnyomású hőmérő szekrényekben. 3411

A tészta

az emberek egyik legfontosabb tápláléka. Jól elkészítve tejet, zsírt, lisztet, tojást és cukrot tartalmaz, tehát az emberi szervezetre legszükségesebb tápanyag és igen izletes. Sok esetben, de különösen a gyermekeknel, előnyösebb, mint a hus ételek, vagy más összetételű ételek. Sokszor csak az a hátrányuk, hogy nehezen emészthetők és gyenge gyomruaknak, de különösen gyermekeknek nem jót tesznek. E kellemetlenségen ma már könnyen lehet segíteni azáltal, hogy minden tészta és sít-ménybe

dr. OETKER-féle sütőport

keverünk, mit ma már sok millió háziasszony és anya szívesen meg is tesz. A használata igen könnyű és dr. Oetker receptjei szerint, melyeket ingyen lehet kapni, minden sikertelenség ki van zárva. Dr. Oetker-féle sütőpor receptekkel együtt mindenütt kapható.

Tessék arra ügyelni, hogy a Dr. OETKER valódi gyártmányát kapja. 361

Ha finom

Teát, Rumot

óhajt forduljon

Vojtek és Weisz céghez

Aradon.

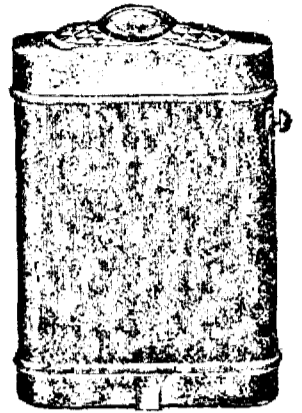
Teák.		Rumok.	
	Kor.		Kor.
1 csom. igen fin. keverék	—,50	1/2 lit. üv. „Hungaria“	1 10
1 " " " "	1.—	1 " " "	2.20
1 " " " "	2.—	1/2 " " Jamaicai II.	1.30
1 " fin. keverék 1/4 kiló	2.50	1 " " " II.	2.60
1 " " törmelék	—,40	1/2 " " " I.	1.80
1 " " " " " kiló	7.—	1 " " " " I.	3.60
1 " Popoff-féle 4 sz.	7.—	1 " " " " fortior.	2.70
1 " " " " " 6 "	5.50	1/2 " " " " antiqu.	3.70
1 " " " " " 8 "	4 50	1 " " " " "	7.40

Postai megrendelések naponta pontosan eszközöltetnek. 701

Intézet kereskedelmi ismeretek tanfolyamára. Vezeti Friedrich Mester, tulajdonosa Európa határán tul ismert korábban Kereskedelmi Akadémiának Leipzig. Prospektust az igazgatóság által ingyen. 6813

Vilanyos zseblámpa

mindig friss töltéssel.

Villanyberendezések, villanyosillárók.

Dynamó gépek, villanymotorok olcsón kaphatók

Kalmár Józsefnél
 Arad, Salacz-utca 2. sz. 618

Alkalmi vétel és eladások

Ékszer-tárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszer-raktár

Deutsch Izidor

Órás és ékszerész
 Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereitelnek.

Telefon 438. Telefon 488.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 678

Posta-

csomag feladási

utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.
 nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cím a kiadóhivatalban.

669—912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonában lévő írógépek karban tartása iránt folyó év október hó 7 én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: Gépenként és évenként 15 korona.

Bánatpénzül leteendő 100 korona készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet, az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi szeptember 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

15164—1912. kh. szám.

Hirdetmény.

Közírtté teszem, hogy egy előfordult veszetségi eset következtében Aradváros területén levő összes kutyáknak f. é. szept. hó 24-től számított 40 napig kötve tartását vagy szájkosárral való ellátását rendelem el.

Az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. t. c. végrehajtása tárgyában a nagyméltóságú m. kir. földmívelési ministerium által 40 000—1888. sz. alatt kiadott rendelet 188. §-a szerint ezen rendelet érvényének tartama alatt elfogott kutyák kiírtandók lévén: felhívom a közönséget, hogy a rendelet intézkedéseit pontosan betartsák, mert mindazon kutyák, a melyek szájkosár nélkül szabadon járnak, a peczér által elfogatni fognak s a törvény szerint kiadhatók nem lévén, elfogatásuk után azonnal kiírtatnak.

A rendőrkapitányi hivatal mint I-foku állategészségügyi hatóságtól.

Aradon, 1912. évi szept. hó 24-én.

Sarlot,
főkapitány.

665—1912. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aradvárosi gyermekórház részére szükséges fűszerárak szállítása iránt folyó év október hó 7-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: árjegyzék szerint.

Bánatpénzül leteendő 400 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1912. évi szeptember hó 23-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

4872—1912. pm.

Hirdetmény.

A sajtó termékek házaló, vagy utcai elárúsítása tárgyában a m. belügyminister ur 136000/1912. körrendeletével kiadott szabályzat alapján figyelmeztetem a sajtó termékek előállításával és terjesztésével, foglalkozókat, hogy a sajtó termékeknek házalás utján vagy utcán és nyilvános tereken való terjesztésére, árusítására, ingyen osztogatására — az egyszerű üzleti hirdetések és meghívók kivételével — hatósági engedély szerzése szükséges.

Az engedély kérésekor a terjesztendő sajtó termék az engedélyező hatóságnak bemutatandó.

Az engedélyt Arad szab. kir. város törvényhatósági területére a város polgármestere, több törvényhatóság, vagy az egész ország területére, továbbá külföldi sajtó termékek terjesztésére a m. kir. belügyminister ur adja.

Az engedély tartama hirdapok és folyóiratoknál 3 óra terjed és mindenkor a megújítása kérelmezendő.

Az elárúsítással, vagy terjesztéssel foglalkozó egyének az engedély kiadása után a rendőrkapitányi hivatalnál bejelentendők s csak a kapitányi hivatal által „Ujság elárúsítói igazolvány“-nyal ellátott egyének foglalkozhatnak a terjesztéssel.

Igazolványt nem nyerhetnek:

1. az undort keltő, vagy ragályos betegségben szenvedők,
2. a rendőri felügyelet alatt álló egyének,
3. a testi épség, szemérem, vagyon ellen irányuló bűncselekményekért legalább 6 havi szabadságvesztéssel büntetett egyének, továbbá csavargás, koldulás, vagy nyilvános botrány okozásáért 2 ízben büntetett egyének az utolsó büntetés kiállításától, vagy elévülésétől számított 2 éven belül,
4. akik a sajtótermékek terjesztéséről szóló szabályzatban megállapított kihágásokra vonatkozó ítélet hatálya alatt állanak,
5. akik 18-ik életévüket még nem töltötték be.

Az elárúsítók, terjesztők, a rendőrhatalóság utasítására karszalagot kötelesek viselni, az igazolványt pedig kötelesek mindenkor maguknál hordani és a közbiztonsági közegek kívánására felmutatni.

Az elárúsítóknak a hirdlap, folyóirat címén és árán kívül mást kikiáltani, vagy a sajtóterméket tolakodó módon kínálni tilos.

Az ezen rendelkezéseket sértők kihágást követnek el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, ismétlés esetén 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethetők.

Arad, 1912. évi szeptember hó 12.

Varjassy,
polgármester.

**Legfájdalmasabb
tyúkszemétől**

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle „ANAGALLIN“ használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az „ANAGALLIN“ szóra.

Ara használati utasítással együtt 70 fill.

Poloskák

kiírtása a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiírtja.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Legjobb fekete**Hajfestő**

festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona.

**Legjobb, legmegbízhatóbb
amerikai gummi óvszer**

ma már csak egyedül a „NITER“

6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Ventil szerek kaphatók az egyedül készülő...

Hajós Arpád

szegvárosi lakos A.S.A.G.
Aradvárosi-tér 12. sz.
a vágyakozással szemből

V. 124/4 -1912. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság fenti számú végzése által Grosz Salamon hátszegi cég végrehajtató javára 631 kor. 38 fill. tőke és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal le- és felfoglalt és 1010 koronára becsült butorok és egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Ezen árverés Flam és Rosenfeld cég 844 kor. 38 fill. követelése és járul. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon, Zsófia-utca 8/a. szám alatt leendő esztőlésére 1912. ik évi október hó 10 ik napjának délután 4 óraja határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen- nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a leg- többet ígérőnek becsáron alul is eladottni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé telára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1912. évi szeptember hó 28. napján.

Györffy Arnold
bíróági végrehajtó.

6241

Permotorjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyák

és hozzá való legjobb minőségű gummi-csővek legolcsóbb gyári árakon. A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendő

golyó szelepekkel. 1761

Községeknél legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem lagadják meg a szelepeket, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás) hozzá való országos egységes csavarnak és a legjobb minőségű, belül gummozott kendercsővek a legolcsóbb árban.

Kutak

hosszú-csővel a legolcsóbb gyári árakon.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.